N°. 10. Donderdag 6 Maart 1913. 13de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424*, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

De strijd rond de djeloetoeng-concessies [1]).

Gelijk bekend, had de heer Schlimmer, directeur van de „Borneo-Sumatra-Handel-Maatschappij" zijn stem verheven tegen de uitgebreide djeloetoeng-concessie van de Ned. Ind. Boschproductenmaatschappij, waardoor volgens zijne voorstelling der zaak alle concurrentie was gedood, en de Inlander op gewelddadige wijze van zijn natuurlijk bezit en zijn bestaansmiddel beroofd werd. Ook in de Staten-Generaal vond die stem weerklank en Mr. Marchant, in de zitting der Tweede Kamer van 2 en 3 December 1912 vond aanleiding omtrent de aan de Ned. Ind. Boschproductenmaatschappij verleende voorrechten een scherp verwijt te richten tot de Indische regeering, en pijnlijk had het hem daarbij getroffen, dat de oud-Gouverneur-Generaal, Van Heutsz, onder wiens landvoogdij de zaak voorbereid was, zijn naam geleend had als commissaris dier maatschappij, en dat zijn zoon, Dr. van Heutsz, die maatschappij in Indië vertegenwoordigde. Hij liet zich daarbij verleiden tot de volgende uitlating:

„Ik leg hier den vinger op een wondeplek. Ik „heb allen eerbied voor hetgeen Gouverneur-Generaal „Van Heutsz voor ons land heeft gedaan; ik behoor „onder degenen, die van oordeel zijn, dat wij hem „daarvoor dankbaar moeten zijn. Ik heb ook eerbied „voor de energie van degenen, die hun arbeid en „hun kapitaal beschikbaar stellen om Indië tot bloei „en tot exploitatie te brengen.

„Maar wij moeten thans niet vergeten, dat de „heer Van Heutsz op dit oogenblik bij dit alles gelijk „staat met iedereen die in Indië komt om geld te „verdienen. Ik betreur het dat ik dit moet zeggen; „maar het moet eens worden gehoord, dat de wijze „waarop oud-Gouverneurs-Generaal en ook andere „hooge Indische ambtenaren hun ambtelijk plichtleven doen volgen door het in Indië winstmaken „als koopman, in steeds ruimere kringen van het „Nederlandsche volk afkeuring wekt en ergernis. „Het geval doet zich al voor, dat men er geen been „meer in schijnt te zien, dat zeer hooge ambtenaren „in functie hun invloed gebruiken om maatschappijen, bij welke zij, ambtenaar zijnde, in werkelijkheid zijn betrokken, winst te doen behalen. Eén oud-„Gouverneur-Generaal is er in Nederland, die geprezen wordt, omdat hij anders handelde; maar „dat de heer Rooseboom in Nederland een witte „raaf is, is jammer voor ons land.

„Het moge anders worden".

Een particulier schrijven van den heer Van Heutsz aan den heer Marchant was daarvan het gevolg, waarbij de eerste den laatsten verweet, van zijne onschendbare positie als kamerlid misbruik gemaakt te hebben om de eer en den goeden naam aan te tasten van landgenooten met een eervol ambtelijk verleden. Mr. Marchant achtte zich daardoor als het ware uitgedaagd om zijne woorden buiten de Kamer te herhalen. Dit geschiedde in een open brief, getiteld Ambt en Belang en gericht aan Zijne Excellentie, den Heer J. B. van Heutsz, en aan den Directeur der Ned. Ind. Boschproducten-Maatschappij.

De feiten, waarop de heer Marchant o. m. de houding der Regeering ten opzichte van de genoemde maatschappij veroordeelt, stelt hij aldus:

1°. het binnenlandsch bestuur in Sampit trekt er met de ambtenaren der Boschproducten-maatschappij gezamenlijk op uit om de inlanders gevangen te nemen;

2°. de ambtenaren van de Boschproducten-maatschappij hebben blijkbaar met verlof van het binnenlandsch bestuur alle djeloetoeng, welke zij, om, bij of op het concessie-terrein in handen van den inlander mochten aantreffen, van hem afgenomen, zich toegeëigend en verkocht. Bewijs voor de veroordeeling van den inlander is niet bijgebracht;

3°. de Boschproducten-maatschappij schijnt, zooals uit haar eigen verklaringen blijkt, den toegang tot het concessieterrein te verbieden, ja sterker, den toegang zelfs tot vrij terrein. Aan den ingang van de Soengei Satiroek ligt een prauw met een beambte dier maatschappij, die den inlanders het binnenvaren van de Soengei verbiedt, niettegenstaande er 2000 M. vrij terrein is en niettegenstaande de Boschproducten-maatschappij geen enkel recht op den grond zelf heeft. Zij mag niemand uit het terrein weren.

Het doel van de concessionarissen is blijkbaar om den djeloetoenghandel te monopoliseeren, den inlander naar hun hand te zetten, vrije terreinen te doen verdwijnen, in elk geval vergunningen onmogelijk te maken.

En de brief eindigt dithyrambisch:

„Maar ik neem de vrijheid, om wat daar op „Borneo is geschied en nog geschiedt, kenlijk onder „Uwen invloed, een schande te noemen voor het „Nederlandsche Gouvernement.

„Ik betreur het dieper dan Gij zult kunnen gelooven, „dat Gij, man van grooten naam, U tot zoo iets „hebt geleend. Meer nog, dat Gij een volksvertegenwoordiger, die naar eer en geweten tegen dit onrecht „den strijd gaat aanbinden, tracht te denuntieeren „als een lasteraar.

„Dat betreur ik voor U, voor Van Heutsz. „Maar het zal U niet gelukken, Excellentie. Ik mag „mij met U niet kunnen meten in bestuurstalent of „krijgsmanskunst, in taaiheid en volharding zal ik „U staan. En ik zal sterker staan dan Gij, omdat „ik het ben, die aan mijn zijde heb de waarheid, „het recht, het belang van het land".

De open brief van den heer M a r c h a n t bleef niet onbeantwoord. Van de drukkerij „Jacob van Campen" te Amsterdam verscheen een antwoord van den directeur der N.-I. Boschproducten-maatschappij, den heer Ch. B o o n H a r t s i n c k, en een brochure van den heer J. B. v a n H e u t s z.

Omtrent de bovenvermelde feiten schrijft de heer B o o n H a r t s i n c k:

„Wat nu de kwestie betreft, waarbij door onze maatschappij een hoeveelheid djeloetoeng, welke naar de overtuiging van onzen vertegenwoordiger clandestien door verschillende inlanders op onze concessieterreinen getapt was, in beslag werd genomen, zij het volgende nog opgemerkt. Het is mogelijk, dat onze vertegenwoordiger hierbij wat overhaast te werk is gegaan, al is zijn ingrijpen verklaarbaar, wanneer men weet, dat wij volgens de concessievoorwaarden wel de verplichting op ons genomen hadden de boomen door onze tappers bewerkt, te sparen, doch niet te beveiligen tegen roof door derden; dit was de taak van het Bestuur. Doch waar dit niet over de noodige middelen beschikte, en ons verzocht had, vóórdat de fabriek op Karimon klaar was, dus vóór dat wij gingen exploiteeren, de concessies te aanvaarden en zelf tegen roof te waken, kon onze vertegenwoordiger moeilijk anders handelen dan hij deed. Er werd dan een hoeveelheid djeloetoeng, geheel liggende op onze concessie-terreinen, achterhaald. De tappers werden door onzen vertegenwoordiger bij den controleur, die zich van de plaats alwaar de djeloetoeng lag overtuigd had, aangeklaagd niet wegens diefstal, doch wegens het tappen zonder permissie. Later werd de in beslag genomen djeloetoeng verkocht, doch daar niet juridisch bewezen kon worden, dat de inlanders op onze terreinen diefstal hadden gepleegd, voor welk feit de controleur hen had vervolgd, werden zij door den rechter vrijgesproken

[1]) Ambt en Belang, open een brief aan Zijne Excellentie den Heer J. B. van Heutsz en aan den Directeur der Ned. Ind. Boschproducten-Maatschappij door Mr. H. P. Marchant, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Martinus Nijhoff, 1912.
Antwoord op den open brief van den Hoogedelgestrengen Heer Mr. H. P. Marchant, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van den Directeur der Ned. Ind. Boschproducten-Maatschappij, Amsterdam, drukkerij „Jacob van Campen" 1913.
De Djeloetoeng-quaestie, toegelicht door J. B. van Heutsz, Amsterdam, drukkerij „Jacob van Campen", 1913.

Vreemdelingenverkeer 's-GRAVENHAGE — Bureau: PLAATS 1A — Alle informaties kosteloos.

en werd hun de waarde van het in beslag genomen product vergoed. Dat de controleur, na persoonlijk de plaats bezocht te hebben waar de djeloetoeng was achterhaald, van oordeel was met een geval van diefstal te doen te hebben en deze menschen aanvankelijk heeft laten gevangen nemen, is zijn zaak; dit inzicht van den bestuursambtenaar kan onze maatschappij moeilijk aangerekend worden".

En de heer van Heutsz:

„De grief, waarvan de heer Marchant zich tot tolk maakt, betreft de arrestatie van 57 inlanders ter Zuidkust van Borneo. Hun werd ontnomen de djeloetoeng, welke zij in de bosschen hadden getapt. Zij werden vrijgesproken door den Rechter, en hun werd de waarde van de djeloetoeng vergoed. Het is te betreuren, dat deze menschen gearresteerd zijn, terwijl onvoldoende bewijzen aanwezig waren om hen te veroordeelen. Het zou nog erger te betreuren zijn, indien deze menschen tijdelijk van hun vrijheid beroofd zijn geworden, en zij i n n e r- d a a d onschuldig zijn geweest aan het hun ten laste gelegde".

Het uitgangspunt van Mr. Marchant schijnt dus juist. De beoordeeling der feiten echter kan zeer verschillend zijn naar gelang van het licht, waaronder men ze beschouwt. En in dat opzicht heeft de heer van Heutsz een goed en nuttig werk verricht door aan te toonen hoe de regeering in de zaak der concessieverleening geleid werd door het advies van wijlen professor Treub, een onwraakbaar getuige, die als de deskundige der Ned.-Ind. regeering in zake Indische gewassen, er hare aandacht op vestigde, dat de djeloetoengboomen bij het tappen geheel werden geringd en dientengevolge stierven, dat er aldus roofbouw werd gepleegd, dat het 's regeeringsp l i c h t was in deze gebruik te maken van 's regeeringsm a c h t, en regelend op te treden, in dier voege dat het tappen van de djeloetoengboomen van regeeringswege gereglementeerd zou worden, en dat aan de geheel vrije aanwinning van djeloetoeng door inboorlingen, welke roofbouw in de hand werkte, en uitroeiïng tot resultaat had, paal en pèrk zou worden gesteld.

Het is jammer, dat de heer van Heutsz zich niet bepaald heeft tot het daarmede verband houdend zakelijk betoog, dat iemand met zulk een hoog gevoel van eigenwaarde, geen weerstand heeft kunnen bieden aan de verleiding om een pamflet of schotschrift samen te stellen, al ware dat volgens zijn verklaring zijn genre niet. Het maakt nu den indruk alsof hij er spijt van heeft, dat Mr. Marchant in zijn ijver geen onvoorzichtigheid begaan heeft, die dezen met succes een lasterproces op den hals had kunnen halen. De heer van Heutsz had er zijn rechtskundigen raadsman reeds voor geraadpleegd. Er zullen er immers weinigen zijn, die Mr. Marchant à priori zullen kunnen toegeven, dat hij, of wie ook, het van den heer van Heutsz in taaiheid en volharding zal winnen. Eerder heerscht de meening dat deze voor niets staat. Het was niet noodig dat te bewijzen. Wij nemen op zijn woord natuurlijk ook aan, dat zijne verbintenis tot de Ned.-Ind. Boschproducten-maatschappij hem geen enkel voordeel biedt of in uitzicht stelt, dat hij slechts onaangenaamheden daarvan ondervindt, en enkel zich geroepen gevoelde door de overweging, „dat een hoog ambtenaar, die „zijn ambt heeft neergelegd en 's Rijksdienst verlaten heeft, volkomen vrij is als commissaris eener „particuliere Maatschappij op te treden, ja meer „zelfs, dat hij een goed en nuttig werk verricht, „ja lof verdient door, waar noodig of gewenscht, „met zijn kennis van Indische toestanden en aan„gelegenheden in Nederland gevestigde in Indië „werkende maatschappijen met raad en daad ter „zijde te staan," Men moge dit in 't algemeen toegeven, maar zal men dan tevens niet moeten erkennen, dat het jammer is, dat de edele burger en trouwe vaderlander langs dien weg zoo licht in betrekking komt tot maatschappijen, die hooge dividenden of ruime tantièmes beschikbaar stellen, en daardoor blootgesteld wordt aan ergerlijke miskenning in de publieke opinie?!

Den Nederlandsch-Indischen ambtenaren, van wie wel eens vernomen is, dat zij over gebrek aan waardeering van de zijde van den Gouverneur-Generaal van Heutsz, zich te beklagen hadden, zal het goed doen, in zijne jongste brochure deze woorden van den oud-Gouverneur-Generaal te lezen:

„De beschouwing van Mr. Marchant toont, „dat hij van eerlijkheid en karakter der ambtenaren „in Nederlandsch-Indië geen juiste voorstelling heeft.

„Ik durf pertinent verklaren, dat eene dergelijke „karakterloosheid en kleinzieligheid, als noodig is „om zijne kwade vermoedens waar te maken, bij „de Indische ambtenaren niet wordt aangetroffen.

„Het. Indische ambtenarenkorps staat daarvoor „moreel, gelukkig, te hoog!"

PEST OP JAVA.

Overzicht der 14-daagsche opgaven, welke officieel zijn verstrekt van de nieuwe pestgevallen en 't aantal overledenen op Java over de laatste zes maanden.

1912—1913.	Malang. gevallen	Malang. overleden	Madioen. gevallen	Madioen. overleden	Soerabaja. gevallen	Soerabaja. overleden	Kediri. gevallen	Kediri. overleden	Toeloeng-agoeng. gevallen	Toeloeng-agoeng. overleden	Paree. gevallen	Paree. overleden	Totaal gevallen	Totaal overleden
28 Aug.—10 Sept.	52	52	1	1			25	25					78	78
11—24 Sept.	80	77	6	6			38	38	1				125	121
25 Sept.—8 Oct.	94	86	4	4	5	5	39	37	1	1			143	133
9—22 Oct.	89	87	10	10	2	1	44	43	6	6			151	147
23 Oct.—5 Nov.	82	81	5	5	5	5	44	43	2	2			138	136
6—19 Nov.	83	78	1	1	6	6	37	37	1	1			128	123
20 Nov.—3 Dec.	118	118	3	3	4	3	37	34	4	4	2	2	168	164
4—17 Dec.	171	162	11	11	8	6	72	51	5	4	46	44	313	278
18—31 Dec.	147	146	11	11	18	18	44	40	—	—	38	34	258	249
1—14 Jan. 1913	134	133	26	24	3	3	41	32	—	—	44	43	253	240
15—28 Jan.	133	130	14	14	12	12	29	26	2	2	50	46	240	230
29 Jan—11 Febr.	188	183	16	16	8	8	34	31	1	1	42	33	289	272
12—25 Febr.	172	164	13	13	5	4	35	34	2	2	27	26	254	243
Totaal in ongeveer 6 maanden													2538	2414

Uit de O.-I. Mail.

Gezondheidstoestand. Begin Februari jl. kwamen te Batavia nog enkele choleragevallen met doodelijken afloop voor, terwijl ook te Soerabaja eenige personen aan de longenpest stierven, o. a. een Inl. verpleger van het Stadsverband.

„Uitgebreide ontsmettingsmaatregelen worden getroffen," schrijft het Soer. Hbl.

In de N. Soer. Crt. lezen wij, dat de talrijke bezwaren, die tot dusverre verbonden waren aan het claytonniseeren van per spoor vervoerde goederen en producten, thans overwonnen zijn.

Volgens hetzelfde blad kwamen in de afdeeling Djember in de laatste week van Januari jl. 162 gevallen van pokken voor, waarvan 39 met doodelijken afloop.

Nieuwe contrôle bij de vaccineering. Dr. Maier, souschef van den burgerlijken geneeskundigen dienst, is begin Februari jl. naar Djember vertrokken in het belang der vaccineering aldaar.

De geneeskundige dienst past nu een nieuw middel toe, om contrôle te kunnen uitoefenen op de bewoners van desa's, alwaar wordt gevaccineerd.

Ieder, die aan deze bewerking wordt onderworpen, krijgt een kaartje, van dezelfde grootte en den vorm der spoorkaartjes. Die kaartjes zijn, behalve van een nummer, voorzien van een letter. Elke desa waar gevaccineerd wordt, krijgt een andere letter, zoodat het kaartje alle noodige aanwijzingen voor de contrôle bevat. Het wordt bij de vaccinatie, voorzien van de noodige aanteekeningen, aan den betrokkene afgegeven.

G. Lörtzer's
OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
voor Uitrustingen
Hoogstr. 32-32a Den Haag

MAILKOFFERS.
DEKSTOELEN.
HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
HOFSMEDEN
PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767
FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
School- en Pensiongeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacanties . . . f 1000.—
De Directrice: A. J. Nelck.

ONDER DEN SINT MAARTEN
— WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK = DAMES-KLEERMAKER.
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.
Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS
- en TAILOR-MADE COSTUMES -
NAAR MAAT.

WAROONG DJAWA
INDISCH RESTAURANT
à la Carte
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.
TELEPHOON No. 4882.
Dagelijks geopend van 12—7 uur. Voor uitzending wordt f 0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

De Hollandsche Nijverheid
PLEIN 12 :: DEN HAAG
BESTE EN GOEDKOOPSTE ADRES VOOR EIGENGEMAAKTE
Dames- en Kinderondergoederen
KINDERJURKEN, KINDERMANTELS EN KINDERHOEDEN

De ondervinding, opgedaan in de residentie Rembang, heeft geleerd, dat de Inlander zoo'n kaartje zeer zorgvuldig bewaart.

Leger des Heils. Ter nagedachtenis van wijlen Generaal William Booth, den leider en stichter van het Leger des Heils, heeft het Leger des Heils besloten om aan een dringende behoefte te voorzien en een Tehuis voor verwaarloosde, hier geboren Europeesche kinderen, in het Westen en Oosten van Java op te richten en voor Midden-Java een Hospitaal en Oogkliniek voor Dr. Wille.

Het Leger stelt zich voor om in elk der Kinderhuizen een plaatsruimte te hebben voor 100 kinderen en in het Hospitaal een ruimte voor 100 beiden.

Voor deze „Memorial Buildings" heeft het Leger f 80.000 noodig, namelijk voor elk der Kinderhuizen f 25.000 en voor het Hospitaal en de Oogkliniek f 30.000.

Voor het Tehuis voor Oost-Java is reeds f 5000 bijeengebracht en voor het Tehuis in West-Java f 1000, terwijl voor het Hospitaal van Dr. Wille reeds f 350 is ontvangen.

Daar is dus nog veel noodig.

Wie voor het goede doel wat wil offeren, zende het aan het Leger des Heils. Zoo schrijft D e J.-B.

Moord. De Engelsche assistent Grey, van de onderneming T a n d j o n g K a s s a u, is 2 Febr. j.l. door een Javaanschen mandoer met een mes in den buik gestoken.

De aanleiding tot dezen aanslag ligt in het feit dat de assistent aanmerkingen maakte op het door de koelies afgeleverde werk.

Zwaar gewond werd de heer G. naar het hospitaal vervoerd. De dader is gearresteerd.

De D e l i C r t. verneemt, dat de gewonde den volgenden middag is overleden. Hij was pas een half jaar op het land.

De Zuid-Sumatra Spoorweg. Het B a t. N w b l. deelt mede, dat op telegrafischen last van den directeur van de gouvernements bedrijven de werkzaamheden voor den aanleg van de spoorlijn in Zuid-Sumatra zijn stopgezet.

Het blad voegde daaraan toe, dat deze departementschef zich niet kon vereenigen met de wijze waarop de werkzaamheden plaats vinden.

D e J a v a b o d e vermoedde, dat deze tijdelijke staking verband houdt met het de vorige week door haar vermeld plan om in alle afwijking van 't geen is voorgesteld in het rapport van den hoofdingenieur Richter, niet de hoofdplaats Telok Betong als beginpunt van het spoor te nemen, maar de oostwaarts daarvan gelegen baai.

Niet alleen echter zullen daarmede betrekkelijk hooge kosten gepaard gaan, maar tevens is te voorzien, dat Telok Betoeng in stede van vooruit te gaan, tengevolge van den spooraanleg, alsdan in beteekenis zal verminderen.

Intusschen dient te worden opgemerkt, dat de spoorwegwerkzaamheden met voordacht niet van Telok Betoeng, maar van het 3 paal daarvan verwijderd hooger gelegen Tandjong Karang uit worden geleid, waar de nieuwe bureau's zijn opgericht en het personeel is geplaatst. Of dus tengevolge van den spooraanleg de tegenwoordige laag gelegen hoofdplaats toch niet verdrongen zal worden door de Tandjong Karang, waar een controleur geplaatst is, is een open vraag!

De beschuldigingen van Mr. Marchant. Het B. H.b l a d deelt mede, dat naar aanleiding van de beschuldiging van den oud-gouv.-generaal Van Heustz door den heer Marchant betreffende diens verhouding tot de Borneo-Sumatra Handelmaatschappij, de heer C. Lulofs, adjunct-adviseur voor de buitenbezittingen, op last van de Regeering naar Borneo is vertrokken, ten einde een onderzoek ter plaatse in te stellen. D e J a v a b o d e kon aan dit bericht nog toevoegen de mededeeling, dat de heer Lulofs ook de fabriek van de maatschappij op Karimon in de Riouw-Archipel en Palembang, waar Djeloetoengmaatschappijen zijn, zal bezoeken.

Borneo. De resident der Westerafdeeling van Borneo seinde 30 Januari jl. naar Batavia:

Patrouille van Staden ten Brink doorkruiste Béhéstreek in Landak zonder tegenstand hoofden en bevolking overal aanwezig, Toemenggoeng Oeloe Pradé, enkele Béhé en alle hoofden van Dait en Belantijan, behalve Mangkoe van Dait, die uit vrees vermoedelijk naar Serawak gevlucht, hebben zich gemeld; 23 dezer door andere patrouille kampong Oebah aan Soengei Karangan omsingeld, op bericht aldaar, bende van 100 man, deze bende aangetroffen, heeft zich niet verzet wegens aanwezen vrouwen en kinderen; bij poging tot ontvluchting van gewapenden door patrouille 6 man neergelegd en 8 gewond, gevangen genomen 94 man, buit 41 geladen trompladers en groote hoeveelheid munitie en blanke wapens; onzerzijds geen verliezen.

Bestuursmutaties op Timor. Uit Koepang wordt aan de L o c. het volgende geschreven:

Er zijn groote veranderingen op til in de residentie! Volgens een bericht, dat het S o e r. H b l. uit Batavia ontving, zou het civiel bestuur in deze residentie hersteld worden. En dus zou de kolonel Van Rietschoten ons spoedig gaan verlaten.

De ass.-resident en de secretaris gaan echter Maart a.s. met verlof, zoodat de residentie dan een geheel nieuw bestuur krijgt. Nu is het volgende merkwaardig: de beide met verlof gaande ambtenaren vroegen tegelijk aan; de secretaris ontving zijn besluit echter ruim een maand voor dat van den ass.-resident. Wellicht was het oorspronkelijk plan den laatste eenigen tijd aan te houden ter voorlichting van den nieuwen resident.

Inlandsche meisjesschool. Naar de N. S o e r t. C r t. vermeldt, zal te Kediri een school worden geopend voor inlandsche meisjes. De school zal heeten „Boedi Wanodijo" en moet komen te staan ten Zuiden van den kaboepaten. Ze is opgericht door de afdeeling Kediri van B o e d i O e t o m o.

Schooljongens-staking. De N. S o e r. C r t. vernam dat te Bodjonegoro een staking is uitgebroken op de Inlandsche school 1e klasse. Van de 36 leerlingen der 5de klasse zijn er 29 thuis gebleven, omdat een hunner ruw behandeld is.

„Pasamoan goeroe". In een vergadering der Inlandsche Onderwijzersvereen. te Bandoeng, de „Pasamoan Goeroe", in het gebouw der Inl. meisjesschool „Kaoetaman Istri" gehouden, werd, volgens de P r. B o d e, besloten een orgaan ten behoeve van het Inlandsch onderwijs in het Soedaneesch uit te geven, met medewerking der Europ. onderwijzers.

Behalve ter behartiging der belangen van het Inlandsch onderwijs, zal het streven zijn de Soedaneesche taal te onderhouden, aangezien men opmerkte, dat vele onderwijzers zich niet meer stooren aan de eischen der taal met al hare trappen en verbuigingen.

Naar verluidt, vindt dit streven bij de Europeesche collega's veel sympathie en hebben reeds een paar heeren hun belangelooze steun en medewerking toegezegd.

Associatie van Oost en West. Wij lezen in D e J.B.: Op de Vrijdag 31 Januari jl. gehouden vergadering werd het huishoudelijk reglement der vereeniging „Associatie van Oost en West" vastgesteld en besloten een beroep te doen op het publiek om de kosten te dekken voor eerste inrichting van de dit jaar na de poeasa-vacantie te openen voorbereidende afdeeling van een kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Batavia. Medegedeeld werd, dat de vereeniging voor de plaatsing van de opgeleide jongelieden in relatie staat met de Neutrale Schoolvereeniging „Boedi Oetomo" en de Soekaboemische Landbouwvereeniging, terwijl met het suikersyndicaat, de Bataviasche Landbouwvereeniging, enz., alsnog betrekkingen zullen worden aangeknoopt.

De penningmeester der vereeniging is de heer Eyken, controleur kotta, bij wien men met bijdragen terecht kan.

De Chineesche Bank. De Chineesche Bank 'Hian Wan' is thans definitief opgericht. Het kapitaal van de bank bedraagt 2 millioen, waarvan reeds door Semarang 1 millioen gestort is, meldt het S e m. H b. Soerabaja en Batavia zullen zeer waarschijnlijk het resteerende bedrag aanvullen. De Bank zal te Semarang gevestigd worden.

Strijd tusschen Chineezen. Sinds eenigen tijd heerscht een strijd tusschen de twee Chineesche bladen, tusschen de S i n P o, waarvan de oud-control. Razoux Kuhr hoofdredacteur is, en de P e r n i a g a a n. Vertegenwoordigt de S i n P o meer het revolutionnaire element, het andere blad vindt zijn verdedigers bij de meer gematigden, de meer regeeringsgezinden.

Deze laatsten hebben steeds de relletjes der Chineezen van den laatsten tijd afgekeurd en hebben dit ook in hun orgaan doen uitkomen.

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN
DE GROOT & DIJKHOFFZ
voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG
LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO"
:: DEN HAAG. ::

RADEN ADJENG KARTINI.

Verschenen de DERDE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG-KARTINI.

Ingenaaid f 2.40. Gebonden f 2.90.

DE TWEEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHEEN,
:: WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT. ::

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis
GROENMARKT 37 - DEN HAAG
CAFÉ RESTAURANT.
DINERS van 5—8 uur, vanaf f 1.—, f 1.50 en hooger.
Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

BOUWT
OP
„Oud-Wassenaer",
„Groot-Hæsebroek"
- of „De Pauw". -

Inlichtingen te bekomen bij de bekende
: Kantoren. :

Nu werden van hun kant alle pogingen gedaan om de Sin Po te doen verdwijnen, omdat zij vreezen, dat de ophitsingen van het blad de Chineezen, althans een deel hunner, aanleiding zal geven zich vandaag of morgen weer aan relletjes te buiten te gaan.

Zoo hebben, aldus werd verzekerd, de aanhangers van de Perniagaän reeds pogingen gedaan om de papierlevering aan de Sin Po te verhinderen. Dat alles heeft bij de revolutionnaire elementen kwaad bloed gezet en men vreest, dat het wellicht spoedig tusschen hen beiden tot een uitbarsting zal komen.

Intusschen de autoriteiten zijn op hun hoede. Dat bewijst ook de versterking van de wacht op Glodok. Eenige Chineezen gingen daar eens een kijkje nemen; ze zagen dat, ter afschrikking, de soldaten op de brug waren gestationneerd.

Suriname.

Het is een zeldzame gebeurtenis, dat een Surinaamsche Courant het tot de Eerste Kamer der Staten-Generaal brengt.

Die eer is te beurt gevallen aan Suriname van 3 Januari. In ons nummer van 13 Februari namen wij daaruit over eene beschouwing betreffende den aanleg van een spoorweg van Paramaribo naar Manaos in Brazilië. Ook andere bladen namen het stuk uit Suriname over en tot ons groot genoegen vinden wij in het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1913 deze passage:

,,In eene afdeeling wenschte men de aandacht van de Regeering te vestigen op den eventueelen aanleg van een spoorweg van Paramaribo naar Manaos in Brazilië. Er zijn plannen dienaangaande in bespreking omtrent den aanleg van een lijn van Manaos naar Georgetown in Britsch-Guyana; maar aanleg naar Paramaribo zal veel goedkooper zijn wegens het bestaan van de Lawa-spoor, lang 166 K.M., die in de goede richting gelegen is.

Door het maken van dezen spoorweg zou de verbinding van verschillende Braziliaansche handelscentra met New-York en Liverpool verscheidene dagen worden verkort. Terwijl de eventueele rentabiliteit verzekerd schijnt, zou na het tot stand komen van die verbinding de hoofdstad van onze kolonie worden gebracht in de rij der voorname handelshavens. Paramaribo zou in veel gunstiger conditie komen dan Georgetown, wegens zijn veel betere haven.

Men wenschte deze zaak aan de aandacht der Regeering aan te bevelen, opdat niet de voordeelen van een dergelijk werk aan een vreemde kolonie zouden ten goede komen en ons ontgaan.''

Wij hopen, dat de Minister niet dadelijk een straal koud water zal richten op de ,,men'', die aan het woord is in de eene afdeeling. Een toezegging, dat onze consuls zullen gepolst worden is het minste, dat wij verwachten.

De Surinaamsche correspondent van de N. R. Ct. geeft in de nummers van 26 en 27 Februari een interessanten terugblik op 1912, waaraan wij het volgende ontleenen:

,,Over de balata- en de goudindustrie kunnen we kort zijn, na de berichten, die kort geleden in dit blad gepubliceerd zijn. De proeven, die thans met balata-winning genomen worden, zullen moeten beslissen, of de boomen in de toekomst staande of wel eerst na velling getapt zullen worden. Door de ongunstige weersgesteldheid was de productie maar het tweederde van die van 1911. Door dezelfde oorzaak kreeg de levenskracht der goudindustrie, reeds lang afnemende, nog een geweldigen knauw. Om de patiënt weder op de been te helpen is het middel aan de hand gedaan om verlof te geven tot exploratie en c.q. exploitatie zonder betaling van eenige vergoeding aan het gouvernement. Naar verhouding zou dan zooveel méér dan nu betaald worden op het verkregen produkt. Tot dusver heeft het bestuur dit drastische middel — o. i. ten onrechte — niet willen aanwenden.

Was de weersgesteldheid op het einde van het jaar algemeen gunstig, zoodat de naaste toekomst hoopvol werd tegemoet gezien — met uitzondering van de bacovencultuur, gelijk de trouwe lezer van dit blad reeds weet —, tot de bemoedigende teekenen behoort ook het vinden van kwikzilvererts in het Marowijne-district. Het oordeel van buitenlandsche deskundigen over verzonden monsters is onverdeeld gunstig. Het komt nu maar op de continuïteit van exploitable ertsgangen aan.

Van twee kanten zijn daartoe mijn-ingenieurs hier heen gezonden. De Amerikaansche ingenieur Dawson vertrok met een collectie nieuwe monsters, terwijl de mijningenieur Duifjes, dezelfde die een onderzoek naar de Curaçaosche phosphaatmijnen instelde, nog hier vertoeft en wel in opdracht van het Bonidoro-syndicaat, waarachter op den voorgrond tredende Nederlandsche mannen staan. Van de aanvankelijke resultaten van deze zijde is niets uitgelekt. Wij gelooven niet mis te tasten door deze geheimhouding toe te schrijven aan de afwezigheid van ongunstige uitkomsten.''

***

Wij lezen in De West van 4 Februari:

,,Het aantal verscheepte bossen per s.s. ,,Coppename'' op 1 Februari bedroeg 15.333 bossen, terwijl men zoowat driemaal die hoeveelheid had kunnen leveren.

Met dezelfde boot is de heer A. M. W. ter Laag naar Boston vertrokken, om zijn zending te vervullen bij de United Fruit Co. Hij werd aan boord uitgeleid door de commissie van advies in zake de bacovencultuur.

Bij wijze van proef zijn aan boord van de ,,Coppename'' 50 bossen Congo-bacoven en 5 bossen Gros Michel medegenomen, die niet in het koelruim zijn opgeborgen.

***

De Gouverneur heeft een ontwerp ingediend voor eene scheepvaartverbinding van de Saramacca nabij den voormaligen Post Braak naar de Coesewijne.

Het denkbeeld der Staten om ter bezuiniging een kanaal van veel geringere afmetingen aan te leggen, bleek, ook bij nadere bestudeering, niet aanbevelenswaardig.

De gemaakte kostenramingen wezen uit, dat voor een kanaal met 'n bodembreedte van 6 M. en voldoende vaardiepte voor stoombarkassen en motorbooten bij de laagste hoogwaterstanden, rekenende op ontgraving uit de hand, de kosten zouden beloopen ongeveer *f* 70.000, ongeacht het risico, dat bij het ontgraven ook nog veel overlast van water te vreezen is. Bij dezelfde vaardiepte, doch eene bodembreedte van 3 M., dus zoodanig, dat 2 barkassen elkander niet zouden kunnen passeeren, zouden de kosten bij ontgraving uit de hand zijn terug te brengen tot *f* 50.000, ongeacht bovengenoemd risico.

De hierbij veronderstelde uitvoering van al het graafwerk uit de hand, zou kunnen leiden tot belangrijke overschrijding van de geraamde kosten.

Ongeacht het bezwaar, dat, bij dergelijke geringe afmetingen van het kanaal, door eenige instorting der oevers of slib of zandafzetting, gedurende de periode om en bij doodtij, het kanaal gedurende eenige dagen geheel gestremd zou kunnen zijn voor barkassen, meent de gouverneur, dat een kleiner kanaal geen aanbeveling verdient, omdat het te veel oponthoud veroorzaakt voor de barkassen, die bij afkomen van de Saramacca door het wachten voor den doorsteek het getij in de Coesewijne zouden verliezen en ook, omdat bij de uitvoering daarvan geen gebruik van den bestaanden baggermolen zou kunnen worden gemaakt, waardoor op het riskabele handgraafwerk — zie boven — gerekend zou moeten worden.

Het kanaal is thans ontworpen op eene bodemdiepte van 1.50 M. beneden de gewone laagwaterstanden en eene bodembreedte van 6 M., zoodat barkassen nagenoeg altijd door kunnen varen en elkaar zonder bezwaar kunnen passeeren.

De kosten zijn geraamd op *f* 90.000, waarvan te verwerken in 1913 *f* 37.000 en in 1914 het overige deel.

***

De vereeniging voor den grooten landbouw in Suriname betreurende het uitstel, dat de oprichting van de West-Indische Cultuurbank ondervindt, en een inzinking van den Surinaamschen landbouw door gebrek aan financiën onvermijdelijk achtende, heeft tot den minister van koloniën het dringende verzoek gericht, de oprichting van bedoelde bank zooveel mogelijk te bevorderen.

***

BROOD- & BESCHUITFABRIEK
„DE OUDE VETTE HEN"
bij het STADHUIS - Telef. Haag 2480

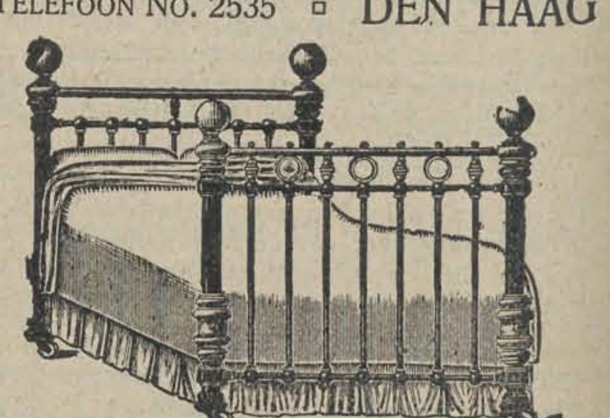
OPENING van den nieuwen
LUNCHROOM
in den loop van MAART 1913.

Gebr. P. H. CAMINADA
LANGE HOUTSTRAAT 3
HAAG - Telefoon 713
SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN,
BRILLEN, KIJKERS, ENZ.
AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

MAISON-DROUOT
WESSER & Co.
LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG
INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

RIPPEN
PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683
VERHUREN STEMMEN

DAMES- EN HEEREN-MODEARTIKELEN.
Handschoenen
VAN BOMMEL
Telefoon 5501
DEN HAAG VLAMINGSTRAAT 8-10

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE — PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 ▫ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— — GROOTE KEUZE — —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

In Suriname van 4 Februari vinden wij het bericht, dat de heer en mevrouw Dr. N. J. Wijnaends Francken per stoomer „Coppename" te Paramaribo zijn aangekomen. Het echtpaar heeft pas Afrika bezocht. De reis naar Suriname had plaats over Noord-Amerika. De reizigers trachten zooveel mogelijk van het land te zien om daarna naar Britsch Guyana te vertrekken. Wij mogen wel een interessante reisbeschrijving tegemoet zien.

⁂

Via de N. R. Crt. ontleenen wij aan het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde den kop en de staart van een artikel over het kweeken van malaria-plasmodiën:

„Het is Bass en zijn medewerker Johns, beiden uitgezonden door het Instituut voor tropische geneeskunde der Tulana-Universiteit te New-Orleans, naar de zône van het Panama-kanaal, ter bestudeering der malaria, gelukt, de plasmodiën in vitro te kweeken. Zij geven van hun arbeid verslag in het Journal of experimental Medicine."………

„Bass en Johns meenen de hypothese te mogen opperen, dat chinine de plasmodiën zelf niet te gronde richt, maar zijn werking uitoefent door de roode bloedlichaampjes, welke de plasmodiën bevatten, permeabel te maken voor de vernietigende werking van het bloedserum. Het effect van chinine-toediening wordt verminderd, wanneer door toediening van suikerhoudend voedsel, of onder invloed van spierarbeid het gehalte van het bloedserum aan dextrose toeneemt en de permeabiliteit der roode bloedlichaampjes tegelijkertijd geringer wordt."

Of dit succes van de Amerikaansche onderzoekers van toepassing zal kunnen zijn bij de malaria-bestrijding zullen wij wel spoedig vernemen.

Curaçao.

Uit het Voorloopig Verslag der commissie van rapporteurs in de Eerste Kamer over de begrooting van Curaçao teekenen wij het navolgende aan.

„Met veel belangstelling had men kennis genomen van hetgeen zal worden gedaan om de haven van Willemstad te verbreeden, en met het oog op de te voorziene belangrijke vermeerdering van het scheepvaartverkeer in de Caraïbische zee voor groote schepen toegankelijk te maken. Het had echter de aandacht getrokken, dat er, naar het schijnt geen pogingen worden gedaan om aan de zich slechts over ongeveer 200 M. uitstrekkende Gouvernementskade eenige uitbreiding te geven op de wijze, als is aangegeven in het rapport der commissie voor de handelspolitiek, betreffende de havenplannen voor Curaçao. Die uitbreiding echter zal bij eenige vermeerdering der scheepvaart noodzakelijk zijn.

Gaarne wenschte men te vernemen, of de Minister aan dit gedeelte van het rapport, dat voor een gezonde ontwikkeling van het havenbedrijf van zoo groote beteekenis is reeds zijne aandacht heeft geschonken en zoo ja, of Z. E. voornemens is ook in deze richting verbetering van de haventoestanden op Curaçao ter hand te nemen.

Men zag ook met belangstelling de mededeeling te gemoet van de zienswijze van den Kolonialen Raad over het afgerond voorstel van den Gouverneur ten aanzien van hetgeen nog behoort te worden verricht om de haven in de toekomst ten volle aan hare bestemming te doen beantwoorden; en men hoopte in verband met de snelle vordering van de Panamakanaalwerken, dat de door den Minister te dezer zaken toegezegde suppletoire begrooting spoedig zou worden ingediend."

Daar de parlementaire gebruiken medebrengen, dat in den regel bij de mondelinge behandeling der begrooting, alleen gesproken wordt over vragen, die in het Voorloopig Verslag gedaan zijn, geeft het bovenstaande ons goede hoop, dat hetgeen wij in ons no. 51 van 19 Dec. jl. aanvoerden over dringend noodige onteigening van particuliere terreinen langs de haven, thans in de Eerste Kamer besproken zal worden, nu er in de Tweede Kamer over gezwegen is.

Worden deze terreinen geen Gouvernements eigendom, dan is men in de toekomst aan den willekeur van particulieren overgeleverd.

Het Voorl. Verslag verder vervolgende, zien wij dat gevraagd werd, of men zeker kan zijn, dat door inbreng in de Mijnbouw-Mij. „Curaçao" — de vennootschap, die Santa Barbara ontginnen zal — geen overwegenden invloed aan buitenlandsch kapitaal wordt gegeven.

Zooals wij in ons no. 7 van 13 Februari reeds schreven, vreezen wij, dat deze invloed maar al te veel zal gevoeld worden.

Het overige van het Voorloopig Verslag raakt punten van minder belang en die reeds meermalen in dit blad besproken werden, zooals de beteugeling der venerische ziekten op Curaçao en de subsidieering van het bijzonder — lees R.-Catholiek — onderwijs.

Men oordeelde verder, dat de salarieering van de rechterlijke ambtenaren te laag was.

⁂

Castro laat weder druk van zich hooren. Het Vaderland vermeldt het navolgende:

„Van den ex-president van Venezuelo, Castro, verluidt thans weer — in de New-York Herald — dat hij te Gloucester in Massachusetts door vertrouwde aanhangers een schoener heeft laten opkoopen, „Mina Swim", welk schip daarna naar New-Orleans is vertrokken, om daar een groote hoeveelheid geweren en ammunitie aan boord te nemen. Men krijgt zoo langzamerhand wel den indruk of Castro inderdaad iets in 't schild voert."

Hij schijnt te Havana te zijn en daar veel geestdrift ondervonden te hebben. Een particulier telegram van Het Vad. uit New-York van 1 Maart zegt:

„The Newpost-American meldt, dat het op grond van ontvangen berichten kan bevestigen, dat Castro alles gereed houdt om een inval in Venezuela te ondernemen."

Als men niet zorgvuldig oppast, is Castro, vóór men het weet, in het westelijk deel van Venezuela geland, bv. in Guajiri, en met de zich daar nog steeds bevindende aanhangers opgerukt naar het oosten der republiek.

Wil Noord-Amerika de Monroeleer geëerbiedigd zien door Europeesche Staten, dan moet het zorg dragen, dat woelwaters als Castro uit Venezuela blijven.

⁂

Uit de Vrijmoedige:

„Met voortvarendheid word er gewerkt aan de kade, die door de firma S. E. L. Maduro en Sons in het Schottegat wordt aangelegd. Met het stoomschip „Philadelphia" is 23 dezer aangekomen de heer Mc. Leod, ingenieur, met nog drie andere Amerikaansche zaakkundigen, die bij voormeld werk hunne diensten zullen verleenen. De kolenboot „Antares" heeft voor de firma eene hoeveelheid dynamiet en buskruit, alsmede de benoodigde electrische batterijen aangebracht, zoodat de werkzaamheden tot bedoelden aanleg met kracht zullen worden voortgezet.

Ook verwacht de firma, die door haar initiatief ontegenzeggelijk niet weinig tot de havenverbetering bijdraagt, nog 1500 vaten Romeinsch cement en meer ander materiaal voor de werken, die door haar zullen worden aangelegd."

WAT DE INLANDER ZEGT.

Inlandsche ambtenaren en willekeur. Reeds meer dan eens hebben wij er op gewezen, zegt de Bintang Soerabaja, dat er onder de Inlandsche ambtenaren, ja onder de hoogstgeplaatsten zelfs, zoovelen worden aangetroffen, die hunne plichten niet kennen, hunne verplichtingen niet nakomen, de bepalingen overtreden, die knoeien en knevelen, en door vreesaanjaging hunne ondergeschikten in bedwang houden, opdat dezen niet bij hoogere autoriteiten zouden klagen. Vele voorbeelden zijn aan te halen. Het blad zal nu slechts het volgende verhaal vermelden betreffende dwang en willekeur. In een naburige afdeeling van Soerabaja staat aan 't hoofd een regent, die bij velen bekend staat, als niet zuiver op den graad, zijn mantri kaboepaten en djoeroetoelis voor huiselijke werkzaamheden gebruikt en hen daardoor aan den dienst onttrekt, welke dan door onbezoldigde magangs of ander personeel, zoo goed en zoo kwaad als het gaat, verricht wordt.

Nu heeft zich onlangs ter hoofdplaats van die afdeeling het volgende geval voorgedaan: Van een zekeren djoeroetoelis (schrijver) van een assistent-wedono werd verteld, dat hij zich nog al dikwijls over de Sarikat dagang Islam had uitgelaten. De regent, die dit hoorde, was er niet gerust over, daar hij van meening is, dat deze vereeniging er op uit is om alle gezag,

GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU
CARL KÖFFLER
's-GRAVENHAGE - 22 SUEZKADE.

Belast zich met:
1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
5e. het bijeenbrengen der benoodigde wettelijke stukken ter eventueele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
6e. het oplossen van onbekende wapens;
7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
8e. het graveeren van cachetten en zegelringen in alle metalen en half-edelgesteenten, het vervaardigen van stempels en cliché's tot het bedrukken van postpapier, het branden van wapens in glas, het leveren van boekbanden, portefeuilles, enz. met in leder gedreven wapens; enz.;
9e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht voor Genealogie en Heraldiek".

1ste Rotterdamsche
Maatschappij van verzekering tegen ongevallen
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING
Individueele ONGEVALLENVERZEKERING,
AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.
VRAAGT PROSPECTUS.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.

VLEU GELS.
PIA NO'S.
KUNSTSPEL- PIANO'S.
ORG ELS.

VERHUUR.
PIANO's van f 5.— p.m. of f 50.— p.j. af.
VLEUGELS „ -8.— „ „ -80.— „ „

REPARATIE. STEMMEN.
RU IL.

Afd. Gebruikte Instrumenten.

SPECIALE INRICHTING voor de voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

dus ook het zijne, omver te werpen. Die djoeroetoelis werd ontboden, en hem werden de volgende vragen gedaan:

Regent: Kent gij de bedoelingen van de Sarekat dagang Islam? Kom, geef terstond antwoord en lieg niet. Als gij niet eerlijk de waarheid opbiecht, draag ik u nog heden tot ontslag uit uwe betrekking voor. Bedenk, dat ik hier niet zit om allerlei tegenstrijdige verklaringen aan te hooren als van iemand, die beschuldigd wordt een riettuin in brand gestoken te hebben.

Djoeroetoelis: Goesti Kandjeng, Groot en machtig Heer! Uw alleronderdanigste dienaar weet niets van deze vereeniging af.

R.: Ik weet het, waarom gij het mij niet zeggen wilt. Ik waarschuw u, om het niet langer te ontkennen tegenover een regent, die zoo machtig is als ik.

Dj.: Op mijn woord van waarachtigheid, ik heb de waarheid gesproken. Ik weet waarlijk niets van deze vereeniging af. De Profeet zal mij straffen. Waarlijk ik durf zweeren, dat ik niets van de Sarikat dagang Islam afweet.

R.: Daar geven jullie wat om, om die straffen van den Profeet! Ik vraag u nu, of gij u er niet over uitgelaten hebt, dat in deze afdeeling personen worden aangetroffen, die tot de Sarikat dagang Islam zijn toegetreden.

Dj.: Neen.

R.: In Soerabaja zijn velen daarvan lid geworden, nietwaar?—

Dj.: Dat weet ik niet.

R.: Het is een geheime vereeniging, niet waar?

Dj.: Daar weet ik niets van.

R.: Het is genoeg; ge kunt nu naar huis gaan, maar ik zal u nog eens bij mij laten komen en dan zal ik u de namen van de personen zeggen, die mij omtrent deze zaak gerapporteerd hebben.

Ge kunt nu nagaan, hoe die arme djoeroetoelis te moede was, toen hij met ontslag uit zijne betrekking werd bedreigd, omdat hij niets zeggen wilde of liever niets zeggen kon. Nog nooit in zijn leven was hij zoo beangst geweest, als toen hij door dien machtigen en gevreesden regent werd ondervraagd.

Den volgenden dag werd hij weer voor den regent gebracht. Weer werden hem vragen gedaan over de Sarikat dagang Islam. De djoeroetoelis heeft toen geantwoord, dat hij wel eens er over gesproken had toen hij gehoord had, dat velen in Soerabaja reeds lid geworden waren van de Sarikat dagang Islam, en wat deze vereeniging op het oog heeft. Met gewichtig gebaar gaf de regent ten antwoord, dat hij, hetgeen hij gehoord had, den assistent-resident moest rapporteeren en dat ten aanzien van hem, djoeroetoelis, nader zou worden bepaald, of hij gestraft dan wel ontslagen zou worden. Na een flinken uitbrander, kon deze naar huis gaan.

Nu, vraag ik u vervolgt het blad, hoe 't mogelijk is iemand te ontslaan, wijl hij lid wordt van een vereeniging, zooals de Sarikat dagang Islam, die niets kwaads, wel veel goeds bedoelt. Er zijn meer van die komedie's in het Inlandsch Binnenlandsch Bestuur vertoond, als het er om te doen is een Inlandsch ambtenaar af te maken. Wat die regent nu deed, was dat geen misbruik van gezag? Hoe zou hij het opnemen, als zijn resident hem zonder eenig bewijs bij den Gouverneur-Generaal ging beschuldigen van gelden uit de moskee-kas voor particuliere doeleinden gebruikt te hebben. Hoe zou hij het vinden, indien de resident hem daarvoor, zonder eenig nader onderzoek, tot ontslag uit zijn ambt ging voordragen?

En wat de Sarikat dagang Islam betreft, deze is geen geheime vereeniging; de statuten en de handelingen ervan zijn bekend. Velen in Soerabaja zijn tot deze vereeniging toegetreden. Telkens en telkens is dit het Bestuur gerapporteerd geworden. Bekend is het ook, dat met medewerking van den notaris Ter Kuile, aan de autoriteiten vergunning is gevraagd geworden voor de oprichting van een afdeeling van die Vereeniging te Soerabaja. Kolommen vol zouden te vullen zijn, eindigt de Bintang Soerabaja, over de ongerechtigheden van de Inlandsche ambtenaren, hoog en laag, van hoofden, die knijpen en knoeien. 't Is treurig en zulks te meer, nu van den kant der bevolking allerwege een beweging gaande is naar vooruitgang en ontwikkeling, ook op zedelijk gebied. En zulke ambtenaren worden door het Europeesche Bestuur gehandhaafd en geprezen, omdat zij zoo geschikt en zoo goed op de hoogte van hun ressort zijn!

Over ditzelfde onderwerp schrijft de Perwarta Soerabaja mede het volgende: De lage traktementen, de levenswijze der Inl. ambtenaren met hun familieleden en andere omstandigheden, zijn oorzaak van de corruptie onder deze landsdienaren. Nu worden de magangs bezoldigd. Prachtig! zegt het publiek in Holland en in Indië; en de Regeering wordt er voor geprezen. Maar goed beschouwd worden magangs, die aan verschillende examens hebben voldaan, met een hongerloon afgescheept. Zij stellen eischen, en een groote categorie van ontevredenen zal in het leven worden geroepen. Hoe zal de Regeering aan dien toestand ontkomen? Het is zoo jammer, dat de Javanen allen zoo graag ambtenaar willen worden. Al zijn de traktementen ook nog zoo gering, toch willen zij ambtenaar worden, om den glans van hormat en prestige. Waarom zich ook niet toegelegd op handel, nijverheid, landbouw en veeteelt? Zij zouden een beter levensbestaan hebben. Het is te hopen, dat beter onderwijs ons tot betere gedachten zal brengen, ook den kleinen man, opdat die niet als 'n dom karbouw zal blijven rondloopen. Hoe is nu de toestand van den Jav. landman? Zijn zorgeloosheid, en als gevolg daarvan geldgebrek, bezorgen den suikerfabrikant groote voordeelen, terwijl de Javaan er niet rijker, wèl armer door wordt? Hoe is de houding ten deze van de Inlandsche ambtenaren? Helpen zij de bevolking of den suikerfabrikant? De toestand is genoeg bekend. Deze zou anders zijn, als de ambtenaren ontwikkelde, intelligente mannen waren met plichtsbesef en toewijding voor de aan hun zorgen toevertrouwde belangen hunner landgenooten.

Anti-Indische Partij. Volgens de Bintang Soerabaja heeft zich te Bandoeng onder de Inlanders een anti-Indische Partij gevormd, die tegen het programma van dezen bond ageert en zelfstandig voor bevordering van eigen stoffelijke en gewestelijke belangen wil werken.

Boedi Oetomo-Vereenigingen. Den 25en Dec. Ao. Po. werd, volgens de Pembrita Betawi, te Weltevreden, tegenover het postkantoor, in het gebouw van de Vereeniging, een lezing gehouden door Mng. Dwidjosiwojo over een op te richten levensverzekering-maatschappij voor en onder de Inlanders.

De Zending. Het plan om een zendingshospitaal te Soerakarta op te richten is nog niet opgegeven. Zooals men weet, zegt de Taman Pewarta, heeft de Soenan van Soerakarta er niet in toegestemd om in zijn gebied een stuk grond af te staan voor een hospitaal met godsdienstige bedoelingen. Nu is de Zending bezig om van Pangeran Mangkoe Negoro voor dit doel een stuk grond te krijgen. Waarschijnlijk zal daarvoor een terrein te Djèbrès, behoorende tot het gebied van laatstgenoemden vorst, worden afgestaan.

De bedevaart naar Mekka. Volgens de Pantjaran Warta, gingen in 1912 van uit Bandoeng alleen 967 personen ter bedevaart naar Mekka. Als men nagaat, dat elke hadji minstens een som van *f* 500 heeft medegenomen, dan werd toch voor dit doel alleen een kapitaal van *f* 483.500 uit Bandoeng weggebracht.

Belangstelling in den Balkanoorlog. Volgens hetzelfde blad, heeft ook in Tjandjoer, evenals in vele andere plaatsen op Java, de Inlandsche bevolking, hoog en laag, gelden ingezameld voor de Turksche slachtoffers in den Balkanoorlog.

De Sarikat dagang Islam. Te Semarang is, volgens de Pembrita Betawi, een afdeeling van de Sarikat dagang Islam opgericht, waartoe reeds vijfhonderd leden zijn toegetreden.

Lastige leerlingen in de Kweekschool te Probolinggo. De Taman Pewarta bericht, dat kort geleden de leerlingen aan de Kweekschool te Probolinggo allen hun ontslag hebben gevraagd en geweigerd om binnen te komen, omdat één hunner, naar hun meening, onrechtvaardig door den Directeur was gestraft. De politie werd er bij gehaald, die in opdracht had er voor te zorgen, dat de leerlingen zich niet van het schoolerf verwijderden en niet tot rumoer en ongeregeldheden overgingen. Ook de eerste klasse school kreeg er moeite door; onderwijskrachten kwamen daar te kort, omdat het de gewoonte is, dat de leerlingen van de zesde klas der Kweekschool als hulponderwijzers aan de 1e klasscholen optreden. Na onderzoek van den Directeur werden zeven belhamels als straf, van de school

W. KALDENBACH
WONINGINRICHTINGEN
IN OUDE EN MODERNE STIJLEN
VALERIUSSTRAAT 38
's-GRAVENHAGE
TEEKENINGEN EN BEGROOTINGEN
KOSTELOOS VOOR BELANGHEBBENDEN

DORDTSCHE BANK
's GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST
ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,
beveelt zich aan voor het aanleggen en onderhouden van Tuinen en Villa's.
Sluit zeer voordeelige abonnementen tot onderhoud.

Behangers en Stoffeerders
Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.
P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 6655.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

Geïmporteerde Amerik. Schoenen
HEALTH SHOES.
HEULSTRAAT 11
M. A. GREVE - Telef. 417
Specialiteit „EIGENGEMAAKT SCHOEISEL".

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE
ONTVANGEN:
EEN PRACHTCOLLECTIE
Zomerstoffen
ZEPHYRS EN MOUSSELINES
STALEN OP AANVRAGE VERKRIJGBAAR

M. VISSER v/h. A. J. RODBARD
Spuistraat 69 - 's-HAGE
Telefoon 5470.
FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN-, ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.
REPARATIE-INRICHTING.

TOKO BAHROE
Van Kinsbergenstraat 126, bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Intercomm. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

verwijderd. Met de politie werden zij naar den trein gebracht en verder naar huis gezonden. Toen kwamen de andere leerlingen vergiffenis vragen. Dit was voor den Directeur, die zijn Pappenheimers kende, een groot succes. Dat staken, dat naloopen van Europeesche gewoonten, dat moesten de Javanen niet doen, zegt het blad. Zij zijn er nog niet rijp voor, zij zijn te vreesachtig en niet eensgezind genoeg. Zij moeten eerst meer solidariteitsgevoel leeren hebben. Anders lachen de Blanda's ze maar uit. De Pantjaran Warta zegt daarentegen, dat bedoelde leerling onbillijk gestraft is geworden en dat zijn medescholieren gelijk hadden, zich toen tegen het gezag van den Directeur te verzetten. Zij hadden zich eigenlijk telegraphisch tot den Directeur van Onderwijs moeten wenden. Zoo meent dit blad.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Met verschillende maten meten. Te Bandjermasin heerscht ontevredenheid, omdat bij de brandweer vele Hollanders en Chineezen, doch geen Arabieren zijn ingedeeld. Deze onbillijkheid, die uit vroeger jaren dateert en wellicht toen reden van bestaan had, dient nu zoo spoedig mogelijk opgeheven te worden. Het Europeesch Bestuur heeft blijkbaar moeite om met sleur en traditie te breken, en met den geest des tijds mee te gaan. Wanneer zal toch dat meten met verschillende maten ten opzichte van de onderdanen van eenzelfden staat ophouden? vraagt de Sinar Borneo.

Chineezen naar Europa. De heeren Tan Tjiauw Lan en Tan Hok Ling zijn met de „Reijnerts" (Duitsche mail) van Bandjermasin naar Europa vertrokken om hun gezichtskring te verruimen. Dit wordt als een gewichtige gebeurtenis voor Bandjermasin door de Sinar Borneo vermeld, omdat genoemde personen van deze plaats de eersten zijn die een buitenlandsche reis ondernemen.

Een resident veroordeeld. „Socialist" heeft het in bovengenoemd blad over de veroordeeling van den Resident van de Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo te Bandjermasin tot eene geldboete van vijf gulden, omdat hij een huisjongen in dienst had genomen, die tevoren niet was geregistreerd, zijnde een overtreding van de desbetreffende keur. Hoe is het mogelijk, zegt schr., dat een zoo lichte straf een Resident wordt opgelegd voor zoodanige overtreding? Hij moest toch in de eerste plaats met de bepalingen der betrekkelijke ordonnantie bekend zijn. Zoo iets kan alleen in India-Holland gebeuren. In Britsch-Indië gaat het anders toe, meent schrijver.

Chineesche belangen. Volgens de Pewarta Soerabaja zou de Nederlandsche gezant te Peking in Februari te Batavia komen, om daar een ontmoeting met den Gouverneur-Generaal te hebben. Het blad had tevoren reeds vernomen, dat de Chineesche gezant te 's-Gravenhage ook naar Java zou vertrekken.

Wellicht zullen beiden gelijktijdig te Batavia aankomen, om over de belangen der Chineezen in N.-I. te spreken. Zullen zij dan alleen de belangen der Singkehs behartigen en niet die der pranakan Chineezen? vraagt de schrijver.

Bevoorrechting van volbloed Hollanders boven Indo's. De Perniagaän en andere Indo-Chin. bladen maken melding van een advertentie in de Indische bladen, door den Voorzitter v/d Gem.raad te Batavia geplaatst, waarin deze een commies vraagt op een aanvangssalaris van f 200 's maands, met verhoogingen van f 50, tot een maximumtraktement van f 400 's maands. Behalve de gewone voorwaarden van bekwaamheid en geschiktheid worden nog voor deze betrekking bedrevenheid en routine in gemeente-administratie vereischt. Natuurlijk zegt de Perniagaän moet zoo iemand dus gewerkt hebben daar, waar gemeenteraden zijn waar het gemeentewezen reeds wortel geschoten heeft.

Hier in Indië heeft men eerst sedert kort gemeenteraden gekregen, op enkele plaatsen. Waar zou men in Indië bedrevenheid en routine van gemeente-administratie hebben opgedaan? Men zal er genoeg personen aantreffen, die geschikt zijn voor de betrekking van commies, maar niet één zal een certificaat van routine voor gemeentelijken administratieven arbeid kunnen overleggen. In Nederland is het anders gesteld, daar bestaat reeds lang het gemeentewezen, daar zullen genoeg menschen gevonden worden, die daarvoor de geschiktheid bezitten. De bedoeling met bovengenoemde advertentie is natuurlijk om Indische ambtenaren uit te sluiten en uitsluitend volbloed-Hollanders in dienst te nemen. Alweer een bewijs, dat dezen boven Indiërs worden getrokken. Zoo meent het blad.

Chineesche bemoeienissen. Volgens de Sin Po zijn met de „Grang Seng" te Batavia aangekomen de heeren Khoe Kee Hian en Lee Thian Bin. Zij werden door Dr. Sun uit China met verschillende opdrachten naar Java gezonden; in de eerste plaats om hier een afdeeling van de Vereeniging „Kok Bing Tong" op te richten, opdat de Chineezen in Indië niet in verschillende partijen verdeeld zouden worden; voorts om verschillende aandeelen te plaatsen van een groote drukkerij, waar het dagblad Bin Kok Sin Boen wordt gedrukt, het orgaan dat opkomt voor de belangen der Chineezen, onverschillig waar deze gevestigd zijn. Dit blad werd tot kort tevoren geredigeerd door den heer Wang Cheng Wei, die nu zijn studiereis in Frankrijk voortzet. Zijn opvolger is de heer Woe King Heng, die in Engeland gestudeerd heeft en als zeer kundig bekend staat. Te Singapore werden voor 6000 dollars aan aandeelen verkocht; te Penang voor 3000, Perak voor 3000, Taiping voor 1000 en te Ranggoon voor 3000 dollars. Op meerdere plaatsen hebben gen. heeren reeds veel succes gehad.

Lu Thian Bin is uit de provincie Yunnan afkomstig en was zooiets als onderminister van justitie, van welk departement Dr. Wu Ting Tang het hoofd is. Khoe Ku Hian is uit Singapore geboortig en nog zeer jong. Van Batavia zijn zij naar Semarang en Soerabaja vertrokken, om vandaar weer naar China terug te keeren, waar hun ander werk wacht.

De Tiong Hok Po zegt, dat in het vervolg meer gelet moet worden op een betere keuze van de Chineesche officieren, die tot nu toe niet altijd tot de ontwikkeldsten en beschaafdsten behoorden.

Hetzelfde blad zegt verder, dat er in den laatsten tijd reeds zooveel is gedaan onder de Chineezen tot hunne ontwikkeling en hun voorspoed. Handelsvereenigingen zijn opgericht, scholen, volksbibliotheken, begrafenisfondsen, enz. Maar nimmer hebben wij gehoord van het oprichten van hospitalen, merkt genoemd blad op. En dat is toch zoo noodig! Maar nu heeft het vernomen, dat de kapitein der Chineezen te Makassar, de heer Thoeng Tiong Poe, het initiatief genomen heeft, om aldaar een Chineesch hospitaal op te richten, waar min- en onvermogende landgenooten een kostelooze behandeling zullen kunnen verkrijgen. Als geneesheer-directeur zal optreden de heer Liem Ting Hoay, een gediplomeerd arts uit Shanghai. Hulde aan dat Chineesche hoofd, met de hoop en den wensch, dat het te Makassar goed moge gaan. Zoo juicht het blad.

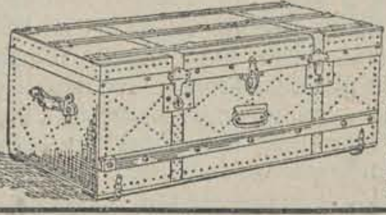
Het postkantoor te Soerabaja. Op den 1sten Januari l.l. werden op het kantoor te Soerabaja 30000 kaartjes ter verzending naar andere plaatsen gepost. Eiken dag worden daar ongeveer 10000 brieven ontvangen. Vele brieven raken echter weg. Meer personeel moet daar dus worden aangesteld. Zoo vindt het Chineesch-Maleische blad.

Oude gewoonten en nieuwe gebruiken. Wij nemen nieuwe gewoonten aan en schaffen de oude af, zegt de Tiong Hoa Wi Sien Po; d. w. z. oude Chineesche gebruiken en plechtigheden worden aan kant gezet, maar hoevelen zijn er niet, vooral onder de vrouwen, die toch nog gehecht blijven aan oude Javaansche bijgeloovigheid, zooals aan de beteekenis van goede en slechte dagen en data, aan het bezoek van heilige graven, de zoogenaamde kramats. Met onzen Chineeschen godsdienst hebben zij niets te maken, beweert het blad, en vervolgt dan: Hoeveel geld wordt aan die zaken niet besteed? Hoeveel oneenigheid is daardoor niet dikwijls ontstaan tusschen den man, die spottend zich over die dwaasheid uitlaat, en de vrouw, die geloovig zich aan die gewoonte blijft houden? — Dit bijgeloof werkt belemmerend op den maatschappelijken vooruitgang. Zou Europa in beschaving en ontwikkeling zoo vooruitgegaan zijn als 't zich steeds gehouden had aan M.eeuwsche gewoonten en gebruiken. Het blad geeft daarom de Chineesche vrouwen den raad om in den ontwikkelingsgang met de mannen mee te gaan. Want van onze vrouwen hebben wij veel zoo niet alles te verwachten. Goed onderlegde moeders zullen hare kin-

Koninklijke
Brood- en Beschuitfabriek
LENSVELT NICOLA
VEENESTRAAT 23 DEN HAAG
LUNCHROOM
Specialiteit:
HAAGSCHE BESCHUIT
ROGGEBROOD IN BLIK VOOR EXPORT

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.
VISCHMESJES en -VORKJES vanaf f 25.— per dozijn.
VISCH-DIENLEPELS en VORKEN.
VISCHGRATENTANGETJES.
OESTERVORKJES vanaf f 5.— per dozijn.
KREEFTENVORKEN.
HORS D'OEUVRE-STELLEN en COUVERTS.
BROODREKJES.
Alles van uitmuntende kwaliteit.
15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electrische Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG
Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.
PRINS HENDRIKSTRAAT
141—143 Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, met bak f 9.—. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.
TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT — Tramhalte lijn 3 — DEN HAAG
Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS MEUBELEN willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10—4 uur.

FIRMA W. ROELOFSEN
WIJNHANDEL
COLUMBUSSTRAAT 101 's-GRAVENHAGE
TELEFOON No. 2774
SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,
- WHISKY EN GEDISTILLEERD -

deren goed opvoeden. De kinderen zijn immers meer bij haar dan bij de vaders!

Clandestiene prostitutie. Te Buitenzorg en Solo komen meer en meer zoogenaamde Chineesche „hotels", die feitelijk rendez-vous-huizen zijn, gelegenheden, waar clandestiene prostitutie gedreven wordt. Kan de politie ons niet van deze vuiligheid verlossen? roept de P e r n i a g a ä n uit!

Ook te Soerabaja worden Chineezen aangetroffen die zich in den laatsten tijd bezig houden met den handel in jonge Inlandsche vrouwen, zegt de P e m b r i t a S o e r a b a j a. Zij bezoeken daartoe per auto Blitar, Malang en andere naburige plaatsen in den Oosthoek van Java. Waar die meegevoerde vrouwen blijven, is niet bekend.

Chineezen en Arabieren. De Chineesche pers te Soerabaja is niet best te spreken over de houding en den toon van de Ned.-Soerabaj. bladen tijdens de relletjes van het afgeloopen jaar. De P e m b r i t a S o e r a b a j a noemt die handeling een lastercampagne, ploertigheid ook tegenover den res. Einthoven en de andere autoriteiten, die toen met recht onderzoek deden naar de antecedenten van enkele journalisten, die vroeger betrokken waren in zaken van valschheid in geschrift, valsche bonnetjes enz. Zulke menschen hebben nu, volgens dit blad, de brutaliteit om op te treden als voorlichters van het Indische publiek.

Hetzelfde blad vaart evenwel zelf tegen het bestuur uit, als zoude het, tijdens die relletjes, de Arabieren lichter gestraft hebben dan de Chineezen. Het blad haalt het geval aan van een Japanner, machinist van een ter reede van Soerabaja gelegen hebbende Jap. boot, die tijdens de opstootjes door de Arabieren half dood werd geranseld. Zij zagen hem voor een Chinees aan. Het had weinig gescheeld, of hij was vermoord, als de koetsier van het rijtuig, waarin hij gezeten was, hem niet als een Japanner had bekend gemaakt.

Tusschen Chineezen en Arabieren in Pekalongan heerscht nu ook een gespannen verhouding. Het bestuur neemt daar de noodige voorzorgsmaatregelen, politie en gewapende politiedienaren zijn en blijven op de been, om botsingen te voorkomen.

Van Vreemde Koloniën.

IS DE TIJD DER DREADNOUGHTS VOORBIJ?

De innige samenhang van de vloot- en de koloniale politiek in onzen tijd kent aan de marine-aangelegenheden der groote mogendheden een plaats toe in deze rubriek „van vreemde koloniën", maar het eerstdaags te verwachten rapport der staatscommissie betreffende de verdediging van Nederlandsch-Indië roept thans nog in het bijzonder de belangstelling op voor alles wat vlootbouw betreft bij onze buren in Europa, die tevens onze buren in Zuid-Oost-Azië zijn.

Wij hebben nooit veel vertrouwen getoond in de zeegevaarten, welke de groote mogendheden in wilde millioenen-mededinging bouwden. Wij verwachtten een ommekeer als na de vernieling van de Armada. 't Wilde er bij ons niet in, dat er voordeel in kan zijn 't vlugge, beweeglijke element te water prijs te geven om er als 't ware drijvende, doode weermiddelen voor in de plaats te stellen. Naar de teekenen thans komen aanwijzen zou ons oordeel zoo gek nog niet zijn geweest, en zou Duitschland die meening reeds eenigen tijd zijn toegedaan, het zou in naam medegedaan hebben aan Dreadnought-bouw *), doch in werkelijkheid zijn vloot uit kleiner, meer beweeglijke oorlogsschepen samengesteld hebben.

Aan beschouwingen in de E c o n o m i s t, die door den I n g e n e e r geïnspireerd zijn, ontleenen wij hierover 't een en ander, dat wij van zeer groote beteekenis achten.

Vele Britsche marine-autoriteiten zijn reeds tot de overtuiging gekomen, dat de tijd der dreadnoughts en super-dreadnoughts voorbij is. De voordeelen, die men er in ziet, wegen niet op tegen de kosten, wanneer men nagaat welke en hoeveel schepen van kleiner type voor hetzelfde bedrag met even groot geschutsvermogen, zouden te krijgen zijn.

De bezwaren tegen de dreadnoughts vat de Economist aldus samen:

1° als de helft waar is, van hetgeen omtrent hen is gezegd, was de u i t v i n d i n g of een daad van verraad of een van krankzinnigheid, want zij schoof alle andere soorten van oorlogsschepen opzij op een oogenblik, dat Groot-Brittanië een overweldigende meerderheid had. Daarom kan men haar slechts rechtvaardigen op grond van internationale pantserplaten-belangen als een handige leus om een bepaalden tak van nijverheid te prikkelen;

2° Drie schepen van het King Edward-type waren, naar toegegeven werd, gelijk aan en, naar bleek, meer waard dan twee dreadnoughts; en daar zij evenveel kosten, waren zij in werkelijkheid veel goedkooper omdat er enorme „bijkomende" kosten zijn gevolgd op de invoering der dreadnoughts voor havens, dokken, enz.

(Hierbij teekenen wij nog aan de grootere kans op verlies, wanneer een groot, dan wanneer een klein schip in 't ongereede raakt of te gronde gaat).

3° Elke vergrooting van slagschepen maakt het zekerder, dat deze monsters door torpedos zullen worden getroffen, want de afstand, waarop deze werken, en hun trefkans heeft in de allerlaatste jaren geweldigen vooruitgang gemaakt, zoodat op elken gewonen dag of nacht een torpedoaanval kan worden uitgevoerd lang voordat een slagschip zijn kanonnen met goed gevolg kan gebruiken.

Is de kracht der reuzenschepen zoo ontzagwekkend? Er zijn maar weinigen, die durven aannemen, dat kapitale schepen in tijd van oorlog door vaarwaters en nabij kusten zullen durven gaan waar mijnen, torpedo's of onderzeebooten de logge, dure gevaarten als een gemakkelijk doel zullen treffen. Ook in volle zee zal een vloot van dreadnoughts overwonnen kunnen worden, zonder dat dit een goed van aanvaltuig voorzienen tegenstander groote offers behoeft te kosten.

Een viertal jaren geleden heeft een groep vastelands-ingenieurs Asquith op de hoogte gesteld van het hier voorafgaande. Die groep was zeer cosmopolitisch samengesteld en verklaarde zich bereid aan de Britsche regeering een plan te verkoopen, waardoor alle slagschepen van 't vasteland zouden kunnen worden vernield.

De Br. admiraliteit durfde het niet aan.

Cosmopolitisch als de groep was deed hij daarop zijn aanbod aan Duitschland, waar het in betere aarde gevallen schijnt te zijn.

De D. dreadnoughts zijn, wordt beweerd, maar schijn *), voor zoover er groote slagschepen zijn, komen zij pas in werking nadat de slagschepen van den vijand door de D. torpedovernielers en onderzeebooten buiten gevecht gesteld zullen zijn.

De vinding van die cosmopol. groep zou een torpedovernieler wezen sneller dan elke dreadnought, laag op 't water liggend, het eenige te treffen punt is 't ondoordringbare pantser voor één kanon, van de allergrootste capaciteit. De projectielen werken als luchttorpedo's. 20 stuks dezer booten kosten niet meer dan een super-dreadnought. En tegen 5 dezer booten is geen enkele super-dreadnought bestand.

DE STAATKUNDIGE CRISIS IN JAPAN.

Ook dit onderwerp hoort slechts middellijk in onze rubriek thuis, maar heeft er middellijk dan toch zeker wel aanspraak op een plaats. Een gewone ministerieele verwisseling zou hier onze oplettendheid niet vragen, maar de crisis, waarmede 1913 is ingezet, is geenszins een gewone wisseling van portefeuilles.

Deze is een uiting van den wil der volksvertegenwoordigers 't land eindelijk zelf te besturen en geen ministerie te dulden, dat zonder hun instemming aanblijft. Die wil, gesteund door de goedkeuring van 't volk, heeft nu weten te zegevieren over de bureaucratie, die haar steun vond bij de Genro of ouden. Een nieuwe ommekeer is dus op komst, want die ouden hebben de herleving van Japan gebracht, hebben modern Japan in de laatste vijftig jaren op staatkundig- en bestuursgebied geleid, maar 't volk is niet meer tevreden over hun beleid van den laatsten tijd.

Zonder de verdiensten te verkleinen van die mannen, welke Japan van een middeleeuwsch tijdperk plots tot een moderne groote mogendheid vermochten te maken, moet toch worden erkend, dat het land na den Russisch-Japanschen oorlog in geheel andere omstandigheden gegroeid is dan de Japanner dit zelf wenschen kan.

De schuldenlast, de hooge belastingen wezen op de noodzakelijkheid van voorzichtig financieel beleid. Maar de regeering wierp zich daarentegen in gewaagde ondernemingen, ging er prat op ook in vredestijd een sterke vloot te onderhouden, annexeerde Korea, waar een sterke troepenmacht de rust had te verdedigen. 't Land genoot in dit tijdperk een bijzonderen bloei, maar de handel, meegesleept tot het overdreven groote, wierp zich in moeilijk te verantwoorden speculatiën. Een ernstige financieele crisis bracht allerwege moeilijkheden.

*) 't Komt ons bezwaarlijk aanneembaar voor, dat de 10 D. dreadnoughts dit niet zouden zijn. Wel aanneembaar is daarentegen, dat hun bestemming is om in tweede linie op te treden en dat in de laatste jaren minder groote schepen zijn gebouwd.

Brackel & Broermann
DEN HAAG { Hoogstraat 37a, 39. { Lange Poten 43.
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.
Uitrustingen voor INDIË en AFRIKA.

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 17 APRIL 1897

ERKEND BIJ KON. BESL. VAN 20 APRIL 1903, No. 58. STAATSCOURANT No. 110.

De Vereeniging stelt zich ten doel:
1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:
a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
b) het uitgeven van een tijdschrift;
c) het vormen van een bibliotheek;
d) het doen circuleeren van tijdschriften;
e) het houden van verlotingen;
f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER,
Joan Maetsuyckerstraat 28.

AANVRAAG
VOOR HET
werkend / correspondeerend Lidmaatschap
DER
HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREEN.

M.

Hierbij deel ik U mede, dat ik werkend / correspondeerend lid der H. P. V. wensch te worden.

Tevens verklaar ik hierbij, dat ik geen handelaar in postzegels ben of plan heb zulks te worden. Ingeval ik evenwel postzegelhandelaar zou worden, zal ik voor het lidmaatschap bedanken. *)

Naam ....
Woonplaats ....
Beroep ....
Leeftijd ....
Voorsteller ....
Hollandsche referenties ....

Handteekening ....

Datum ....

Aan den Secretaris
der H. P. V.

Contributie p. j. f 3.- en f 2.-
Entree f 1.-

*) Indien men zich opgeeft voor het correspondeerend lidmaatschap vervalt deze verklaring.

Deze deden zich aan 't volk gevoelen door dure tijden. In eenige provinciën kwamen opstanden voor en 's lands inkomsten namen af.

Onder het tweede ministerie-Katsoera werd tot groote bezuinigingen besloten. Ook het kabinet-Saïonji zette deze voort. Het beginsel der regeering was: een beslist flinke buitenlandsche politiek, en 't tot stand brengen van een amortisatiefonds om de staatsschuld ten minste met 50 millioen Yen per jaar te doen verminderen.

De weifelende houding van Japan ten opzichte van de Chineesche revolutie heeft zijn prestige in de nieuwe republiek geschaad.

De financieele kwestie blijft intusschen de overheerschende. De staatslieden hebben niet 't vertrouwen van 't volk. Hun is verweten 't oog te veel gericht te houden op 't zich verzekeren van een sterke positie. Ook liet 't inzicht in financieel-politieke organisatie te wenschen over.

Prins Katsoera bepaalde zich tot schulddelgen door de opbrengst van nieuwe leeningen, waardoor weinig of niets werd verbeterd. Markies Saïonji, die hem opvolgde, nam een erkend, bekwaam bankdirecteur tot minister van financiën, maar de bureaucratie werkte hem tegen, omdat 't ministerie een politieke kleur had, die haar niet aanstond, en zoo kwam er geen verbetering.

De regeering waagde 't weer tot uitbreiding van de vloot te besluiten. Tusschen leger en vloot bestaat een jaloersche naijver. De minister van oorlog vroeg twee nieuwe divisiën, maar kreeg zijn zin niet, omdat de financiën 't niet veroorloofden. De minister van oorlog legde zijn portefeuille neer. Volgens de Grondwet moet een officier aan het hoofd van dit departement staan. Geen een wilde de plaats innemen. Zoo was 't ministerie verplicht in zijn geheel af te treden.

Weer trad Katsoera op. Maar toen de Kamer weer bijeenkwam om over het budget van 1913-14 te beraadslagen, kreeg 't ministerie er zoo duchtig van langs, dat de voorzitter het (bij voorbaat gereed gemaakte) keizerlijk besluit voor den dag haalde, waarbij de Kamer voor vijf dagen werd verdaagd.

Men kent de bloedige botsingen, de oproeren, waarbij dooden vielen. 't Was een treurig heengaan voor Katsoera, de eens algemeen gevierde man van de Britsch-Japansche overeenkomst, van den Russisch-Japanschen oorlog, van de inlijving van Korea, maar hij kon niet aanblijven.

Erkend wordt, dat de volksinvloed, door zijn vertegenwoordigers, zich krachtiger moet kunnen laten gelden, en de bureaucratie zal moeten leeren zich daarnaar te voegen.

Het parlement is weer geopend. De nieuwe minister-president, admiraal Jamamoto, heeft aangekondigd de hervormingen, door 't ministerie-Saïonji voorbereid, in wetten te belichamen. Een reorganisatie van de financiën in de richting van vermindering van de lasten, die thans op de bevolking drukken, zullen zoo spoedig mogelijk aan de orde worden gesteld.

Zal dit ministerie flink tegen de bureaucratie op durven en kunnen optreden, dan kan er veel gewonnen zijn, zoo niet, dan zal de oppositie in de Kamer zich weldra weer doen gelden, en 't volk wacht maar op een dergelijke aanwijzing om aan het verzet klem bij te zetten.

KAMEROEN-TABAK.

In de vorige jaargangen maakten wij melding van kleine partijen tabak uit Afrika in Duitschland aangevoerd en de aanmoediging welke de cultuur ondervond door uitgeschreven premiën. Die pogingen zijn met een voorloopig succes bekroond. De Tabaksplant 't officieel orgaan voor den tabakshandel in ons land schrijft:

„De 3 partijen tezamen 101 pakken der Duitsche Tabaksbouwmaatschappij „Kameroen" welke Zaterdag 22 Februari te Bremen bij inschrijving aan de markt kwamen, brachten dooreen circa 4 Mark per ½ Kilo op, tegen een opbrengstprijs van Mk. 4.50 voor de eerste 56 pakken dezer tabak, welke in October 1911 door de firma W. Rieger & Co., Karlsruhe, gekocht werden. Deze 101 pakken waren wel van een andere onderneming, doch de tabak was volgens de gezonden typen van dezelfde uitstekende soort en qualiteit. Sommigen mogen nu al iets op den smaak aan te merken hebben, een feit is het, dat de tabak een uitstekend product is, rijp, mooi van kleur, goed van soort en brand. Van alle in den loop der jaren gedane proefnemingen in Amerika als elders, om het Sumatradekblad te kunnen remplaceeren, is de Kameroen-tabak het best geslaagde product, dat ontegenzeggelijk een ernstige concurrent voor Sumatratabak belooft te worden.

„Aan geld en ondernemingsgeest ontbreekt het onzen Oostelijken naburen niet, die stellig niets onbeproefd zullen laten om de Hollandsche markten hare wereldproductie te ontnemen. Van een geregelde cultuur kan thans nog wel niet gesproken worden, omdat het voorloopig nog slechts proefnemingen zijn, welke echter schitterend geslaagd kunnen genoemd worden, en beslist op een toekomst wijzen. Wel komen in de partijtjes verschillende pakken met gemengden inhoud voor, hetgeen er dus op wijst, dat het sorteeren nog niet is, wat het zijn moet, doch het feit, dat een zeer bekwaam oud-administrateur der Deli Batavia Mij. aan het hoofd der onderneming staat, geeft voldoende waarborgen, dat dit gebrek spoedig verholpen zal zijn.

„Aangemoedigd door het resultaat, zijn de Duitschers van plan de onderneming, welke deze proefzendingen heeft afgeleverd, in een Mij. met een groot kapitaal om te zetten, teneinde de cultuur op groote schaal te gaan uitoefenen. Een belangrijke drawback is er echter, welke de ontwikkeling der cultuur voorloopig nog wel in den weg zal staan, n.l. het moordend klimaat, waardoor de koelies op de plantages als ratten sterven. Men heeft het nu wel met Chineesche koelies geprobeerd, die, zooals bekend, verbazend taai van gestel zijn, doch ook zij kunnen het in het verderfelijk klimaat niet lang uithouden.

„In alle tabakskringen ziet men echter met groote belangstelling het verder verloop der proefnemingen in Kameroen tegemoet."

Minder gunstig dan het bovenstaande oordeel over het product, luidt de meening van een van de grootste Duitsche sigarenfabrikanten, die, naar het Alg. Hbl. van een der Amsterdamsche makelaars vernam, verklaarde dat de qualiteit van de Kameroensche-tabak ver achter stond bij die van Sumatra-tabak.

Ook van de directie van een onzer grootste tabaksmaatschappijen kreeg het Handelsblad een dergelijke meening te hooren. „De kleur van de tabak", aldus de zegsman, „is goed, de brand uitstekend, maar de smaak abominabel. Neen, vooreerst zie ik er nog geen ernstige concurrentie in voor de Deli-tabak".

Deze berichten wijzen in elk geval op een zeer ijverig, met talent geleid streven om in Kameroen dekblad te verkrijgen dat met onze Sumatra-tabak zal kunnen concurreeren. Tegen te houden is dit niet, maar 't spore den planters op S. O.-K. aan volle aandacht te blijven schenken aan verbetering van productie en product, om zoodoende een voorrang te blijven behouden, die hen voor die mededinging dan niet, of althans veel minder beducht behoeft te maken.

Oost= en West=Indisch Literatuur=overzicht.

Bedevaartgangers naar Mekka.

Het Katholieke Weekblad voor Indië, de Java-Post (jaarg. XI, No. 5), bevat het volgende artikeltje.

„Eene vraag. Volgens het Koloniaal Verslag van 1912, Hoofdstuk K, afd. III, par. 2, meldden zich in 1911 bij het Nederlandsch consutaat te Djeddah 25.260 Nederlandsch-Indische pelgrims aan en werden door den consul 2798 certificaten van overlijden afgegeven, terwijl er vóór de aankomst te Djeddah 241 personen overleden. Dus op 25.260 overgevoerde passagiers 2798 dooden, dat is meer dan één op de 10 en daarvan 241 op de heenreis gestorvenen, dat is bijna één op de honderd.

Die pelgrim-passagiers betalen de heele heen- en terugreis vooruit.

Vrage: waar bleef de som door die één per 10 voor beide reizen betaald, doch niet verbruikt, in 't bijzonder de som door die één per 100 voor de terugreis betaald en in 't geheel niet gebruikt? Is dat geld aan de meestal behoeftige familieleden teruggegeven of verdween het in de brandkasten der groote Maatschappijen? Is het dus waar, dat deze — zooals ooit gezegd wordt — een des te beter jaar hebben naarmate er meer Mekka-gangers sterven of vermoord worden?

Bestaat er een wettelijke regeling tegen een dergelijke overwinst? Ziedaar een eerste vraag.

Een tweede. Overbekend is het, dat nòch de liefde voor den Islam, nòch de behoefte aan hun godsdienstzin te voldoen, de groote massa onzer Mekka-pelgrims kweekt, maar dat zij bijeengeronseld worden door de rijk betaalde en door niemand gecontroleerde handlangers der groote scheepslijnen. En zoo bekend is zulks, dat men juist om haar vreest het hadji-vraagstuk aan te pakken. Zij toch hebben hier door haar geld een goed deel der macht in

LUXEBROOD-FABRIEK
PAUL C. KAISER
Hofleverancier.
ENGELSCHE CAKES
Prima en gewone, in verschillende smaken.
TULBAND in verschillende grootte.
Prima en gewoon KRENTENBROOD.

Te *Assen* bestaat bij eene dame gelegenheid tot **huisvesting** en **opvoeding** voor Indische schoolgaande kinderen uit den beschaafden stand.
Ook is zij genegen de leiding voor achterlijke kinderen op zich te nemen.
Goed onderwijs. Gezonde dennenlucht.
Brieven: Mej. C. CALLENFELS, Voorstr., Assen.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleeding en Meubileering op termijnbetaling.
20 gulden, per maand 2 Gld.
40 „ „ „ 4 „
60 „ „ „ 5 „

Vestigt U in NIJMEGEN!
Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van
NIJMEGEN VOORUIT!
M. CROMMELIN, *Voorzitter.*
ALOYS B. JANSEN, *Secretaris.*

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.
Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.
Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.
KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR — DEN HAAG
TELEFOON No. 2898
GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

J. P. KOSTER
-o- ANTIEKE EN MODERNE WONINRICHTING -o-
BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - MEUBELMAKERIJ
V. D. SPIEGELSTRAAT 2 - DEN HAAG.

AMERIKAANSCHE
Tandheelkundige Inrichting
Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.
GEVESTIGD:
's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19, naast de Firma Pander.

handen en al zou 't velen eenvoudigen Inlanders zeer welkom zijn niet telkens opnieuw lastig gevallen te worden om de 300 gulden voor 'n Mekkagang noodig, en al begrijpen de meer ontwikkelden beter en beter, dat — zooals Snouck Hurgronje zegt — de vijf millioen gulden, die jaarlijks in den vorm van reis- en verblijfkosten en vrome gaven van pelgrims den Archipel verlaten, in het ware belang der bevolking beter besteed konden worden, men heeft met alle omstandigheden rekening te houden, een regeeringsmaatregel ter belemmering der bedevaarten schijnt voorhands niet gewenscht. Maar van den anderen kant: er kan in den tegenwoordigen tijd meer dan geld genoeg verdiend worden in Indië en met de scheepvaart op Indië; zou de jacht op de moeizaam bijeengespaarde penningen onzer over 't algemeen arme Inlanders onder de hand niet eens wat getemperd en gereglementeerd kunnen worden?"

Zou dat zoo geheel en al onmogelijk wezen? Kunnen de pelgrim-ronselaars b.v. niet evengoed onder regeerings-toezicht gesteld worden als de koelie-ronselaars?"

Een bezoek aan een kampong op Zuid-Nieuw-Guinea.

Het weekblad De Prins van 22 Febr. jl. bevat een merkwaardige foto, een voorstelling gevend van het eerste bezoek van den assistent-resident Plate aan de Papoeasche kampong Oeroemerike, waarbij de Redactie het volgende aanteekent:

„De welwillende afzender van de foto deelt ons over dit bezoek zeer interessante bijzonderheden mede, die wij onzen lezers niet mogen onthouden; allerlei geschenken worden medegenomen, als wollen dekens en spiegeltjes voor de vrouwen; tabak, bijlen en andere prullen voor de mannen. — Soms moest bestraffend worden opgetreden, vooral wegens het koppensnellen, waarop het volkje nog belust is; zoo vond men meer dan 50 gesnelde koppen; het griezeligste is zeker wel, dat de hersens, tong, wangen enz., als een delicatesse gelden en opgegeten worden; na verwijdering van al het vleesch weet men de verschillende openingen weer bij te boetseeren met klei en het vel wordt dan weer over het gezicht getrokken.

Een merkwaardige tegenstelling met dit wreede bedrijf is, dat de Papoea's soms kinderlijk tevreden zijn met een bagatel en dankbaar zijn voor kleinigheden. Vuurwapens kennen ze niet; ze zijn zelfs bang voor een kinderpistooltje, maar ze bedrijven met hunne pijlen en bogen en hunne scherpe schelpen (waarmede de hoofden van de rompen gescheiden worden, bij het snellen) de gruwelijkste daden. De straf, die den inwoners opgelegd werd — voorzeker niet te zwaar — bestond in de levering van varkens en cocosnoten.

De manier, waarop Papoea's zich somwijlen tooien en mooi maken op Zondag, verdient de aandacht. Het bovenlijf is geheel behangen met stukjes varkensvleesch, hondentanden — o. a. in den neus —, casuarisveeren, kangoeroebeenderen, kralen, krokodillennagels, kakatoesnavels, leguanenpootjes enz.; ze besmeren hun lichaam bovendien met allerlei oliën, verfstoffen, modder enz., zoodat 't gewenscht is uit hun radius te blijven of den neus dicht te stoppen."

De Regeeringsalmanak van Ned.-Indië.

Ook dit jaar is de regeeringsalmanak tijdig door de landsdrukkerij afgeleverd in 't bekende formaat.

Jammer is het dat dit nuttige werk nog steeds in omvang toeneemt, waardoor het voor 't gebruik niet handiger wordt.

Dit geldt inzonderheid voor het eerste deel. Dit bestond in het vorige jaar uit 1688 bladzijden — 788 tekst en 900 bijlagen —, thans uit 1756 pagina's — 836 tekst en 920 bijlagen. Het tweede deel is slechts met 25 bladzijden uitgebreid en beslaat 982 bladzijden tegen 956 in het vorig jaar.

Bij het doorbladeren viel 't ons in de eerste plaats op, dat in den tekst van het eerste deel thans een vroeger niet voorkomende lijst van zelfbesturende landschappen in de buitenbezittingen is opgenomen, met opgaaf van de data der met hen gesloten contracten, welke lijst een tiental bladzijden beslaat (128—138).

Omtrent de algemeene politie vinden wij op blz. 184 vermeld, dat deze in een toestand van overgang verkeert, in verband waarmede volledige mededeelingen ter zake in den volgenden almanak zullen worden opgenomen.

De mededeelingen betreffende het middelbaar en technisch onderwijs (blz. 297 en vlg.) zijn op een meer systematische wijze ingekleed dan vroeger.

Op blz. 419—420 treft men een duidelijk overzicht aan van de afdeelingen en instituten van het departement van landbouw, nijverheid en handel, welke zich bewegen op het gebied der toegepaste natuurwetenschappen; zij werken in het belang zoowel van den Inlandschen als van den Europ. landbouw.

Onder het hoofd „'s Lands Plantentuin" wordt op blz. 420 en vlg. eene opsomming gegeven van de daartoe behoorende instellingen, welke alle een abstract wetenschappelijk onderzoek beoogen.

Wat de bijlagen betreft, verdient het opmerking, dat het aantal daarvan met één verminderd is, n.l. met het in het vorig jaar vastgestelde Reglement op het verleenen van pensioenen aan Europeesche onderwijzers bij het particulier onderwijs in Ned.-Indië (bijl. E E. blz. 373 en vgl.)

Bijlage F. F., handelende over regeling, vastgesteld in 1881, van het salaris voor de verrichtingen van de ambtenaren van het kadaster op aanvraag en ten gerieve van het publiek, geeft ons aanleiding de aandacht van belanghebbenden v.z.n. er op te vestigen, dat deze regeling eenige dagen geleden vervangen is door eene nieuwe, welke eerstdaags wel in het Staatsblad zal worden afgekondigd.

In het op 24 December 1912 afgesloten tweede deel — Kalender en Personalia — zijn geen wijzigingen of aanvullingen dan dat 't aantal van de in dit deel sedert het vorig jaar opgenomen reclames van particuliere ondernemingen van handel en nijverheid niet onbelangrijk is uitgebreid.

Kwam in den jaargang 1912 slechts een tweetal bladen in het begin voor met dergelijke reclames, welke, naar het vorige jaar reeds in de Javabode — aan welk blad wij deze bijzonderheden ontleenen — is opgemerkt, in eene officieele publicatie niet thuis behooren, thans zijn niet minder dan 16 bladen, verspreid voorkomende in het begin en aan het einde van het 2e deel van den almanak, met aanbevelingen van particuliere zaken opgenomen.

De Indische Vereeniging.

De Expres, het orgaan der Indische Partij, van 27 Nov. 1912, gaf onder het opschrift „Een eerlijk woord van een eerlijk vriend" den inhoud weer van een „Open brief aan de landgenooten", eene kleine brochure van de hand van Dr. Tjipto Mangoenkoesoemo. Raden Mas Noto Soeroto, de voorzitter der Indische Vereeniging hier te lande, vond hierin aanleiding om een opstel te schrijven in de Nieuwe Courant van 20 Januari 1913 over „De Indische Partij".

De heer Mr. C. Th. van Deventer, getroffen door de edele gevoelens van Dr. Mangoenkoesoemo, gaf het Bestuur der Indische Vereeniging in overweging de beide schrifturen in brochure-vorm uit te geven, opdat het belangstellend Nederlandsch publiek gemakkelijker kennis zou kunnen nemen van den inhoud van beide geschriftjes en daarin eene aansporing vinden om zich ten deze op de hoogte te stellen van en hunne gedachten te laten gaan over de nieuwe beweging, blijkbaar een g e b e u r t e n i s in Indië.

Ziedaar het waarom van het verschijnen dezer brochure, zegt het bestuur der Indische Vereeniging in een inleidend woord. En mèt dat Bestuur zeggen wij: Moge ze onder veler oogen komen.

De brochure zag bij M. van der Beek te Den Haag het licht, als No. III van het periodiek: „Indische Vereeniging, Voordrachten en Mededeelingen"

Jaarverslag Topographische Dienst.

In het jongste jaarverslag — over 1911 — van den topographischen dienst in Indië treft men onder het hoofd Bijdragen van gemengden aard, eenige opstellen aan, die men in een dergelijk verslag allerminst zou verwachten, doch waarvan de publicatie alleszins toe te juichen is. Zoo bv. publiceert de heer L. F. van Gent een artikel over de afdeeling Banjoewangi, dat vooral ook uit historisch oogpunt hoogst belangrijk moet worden genoemd.

Verder — om nog een greep te doen — levert de heer J. J. Lefèvre een bijdrage, getiteld: „Van Si Lalahi via Sidikalang en Salak naar Baroes. De Pakpaklanden", waarin tal van levensbijzonderheden der Pakpakkers (Noord-Sumatra) worden medegedeeld. Enkele zinsneden nemen wij over.

Ligt een zieke op sterven, dan wordt als laatste middel om den begoe (geest) goed te stemmen een dans uitgevoerd, waaraan alleen oude vrouwen en

: : 't HAAGSCH MODELHUIS : :

J. W. v. EDE v. d. PALS - v. Galenstraat 6 - Teleph. 1853

WONING-INRICHTINGEN

Behangen - Stoffeeren - Beddenmaken

SPECIALE INRICHTING

tot verhuren van Woning-Inrichtingen

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO" : : DEN HAAG.

THEOSOFIE, DE THEOS. VEREEN. EN DE THEOS. BEWEGING.

50 pag. 8° roy. Ingen. *f* 0.25, geb. *f* 0.65.

REÏNCARNATIE EN KARMA.

40 pag. 8 roy. Ingen. *f* 0.25, geb. *f* 0.65.

DRIE OPSTELLEN OVER KARAKTERVORMING EN OPVOEDING.

100 pag. 8° kl. med. Ingen. *f* 0.50, geb. *f* 0.80.

COSMOLOGIE,

Elementen der Practische Astrologie.

13 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. *f* 4.50.

COSMOLOGIE,

De Astrologie als Levensleer.

11 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. *f* 4.—

door A. E. THIERENS.

Het eerste werkje, in brochure-vorm, voorziet in een werkelijke en lang gevoelde behoefte. In een kort, helder, afgerond betoog legt het aan een ieder, en voornamelijk aan den buitenstaander, die zich op de hoogte wenscht te stellen van wat Theosofie eigenlijk is, niet alleen haar verschillende leeringen duidelijk en logisch uiteengezet voor, enz.

Van de „Drie Opstellen over Karaktervorming en Opvoeding" geeft het eerste opstel ons als het ware de essence van wat verhandeld is tijdens het „Eerste Congres voor Zedelijke Opvoeding", gehouden te Londen van 25 tot 29 September 1908.

„Theosophia", Febr. 1911.

We zouden dit boekje een bizonder groot debiet toewenschen, inzonderheid in die kringen waar opvoedkunde dagelijksch brood is, en waar toch vaak niets dan steenen te vermalen gegeven worden. — — — —

In elk geval moest het in geen enkele paedagogische bibliotheek ontbreken.

„Eenheid", 19 Nov. 1910.

Wij kunnen slechts met moeite den lust bedwingen, uit den rijkdom van diepe gedachten, daarin neergelegd, eenige te citeeren. . . .

„De Avondpost", 26 Nov. 1910.

Hij wil slechts den overwegenden *ernst* van het vraagstuk der opvoeding tot ons doen doordringen, hij bedoelt ons aan het vragen en denken te brengen en daarin slaagt hij zeer zeker — — — — — — — —

„Correspondentieblad van den Nederlandschen Kinderbond", Aug. 1911.

. . . . een zeer handig boekje, om kennis te nemen van het wezen der theosofie.

„Prov. Drentsche en Asser Crt.", 14 Nov. 1910.

[...]nnen deelnemen. Het orkest bestaat uit 8 man, 1 bamboefluitje, 1 bekken en 6 gandangs van verschillende afmetingen. In de pauze wordt af en toe op een twee-snarig tokkelinstrument gespeeld, wat niet onaardig klinkt. Medicijnen door het bestuur en de zendelingen verstrekt, worden eenvoudig weggeworpen, daar men in de drankjes en poedertjes zeer weinig vertrouwen stelt. Hoewel de zending in deze streken geruimen tijd bezig is, blijven de meesten [...] liever heiden.

Gegoede personen begraven hun dooden niet, doch bewaren het lijk in zout. Als doodkist dient een als paard of karbouw uitgesneden blok hout, dat versierd wordt met menschelijke figuren, die de bewakers van de kist moeten voorstellen.

De mannen zijn beter gekleed dan de vrouwen welke laatsten slechts een donkerblauwe kain en dito hoofddoek dragen, de mannen hebben bovendien nog een buisje en een slendang en verder de onafscheidelijke knapzak, inhoudende rook-, schuif- en dobbelinstrumenten, en verder alles wat zij voor hunne zwerftochten noodig hebben. Als oorversiering dragen de vrouwen stukjes opgerold katoen van allerlei kleur in de groote oorlellen.

Over het algemeen is de Pakpakker, evenals de Tobanees, vies en vuil, hij kleedt zich zeer slecht en door zijn verregaande onzindelijkheid worden ziekten in de huid gewerkt, zooals schurft, framboesia, enz. enz. Eerst wanneer genezing uitgesloten is of eene amputatie moet worden verricht, wordt de hulp van de zending of van het bestuur ingeroepen.

De Indische Gids.

De Februari-aflevering opent met het eerste gedeelte eener studie van kapitein J. C. A. Bannink over de verovering en pacificatie van Atjeh, vergeleken met de geschiedenis van Britsch-Birma. Schrijver zegt, dat weliswaar Engeland in gunstiger conditie verkeerde dan wij, doordat het als groote mogendheid de beschikking had over meer menschen en geld, doch bij de aanwending dezer hulpmiddelen wist het zich echter te behoeden voor talrijke fouten, die den Atjeh-oorlog zoo lang gaande hebben gehouden. Hij meent, dat het wel in ons voordeel zou zijn geweest, als wij eens wat vaker bij dezen praktischen buurman in de leer waren gegaan, welke uitspraak hij in een volgende aflevering met verschillende voorbeelden hoopt te staven.

De oud-kolonel W. C. Nieuwenhuyzen geeft het vervolg zijner beschouwingen over de approviandeering van het Indische leger tegenover den inlandschen vijand; bespreekt thans de periode 1865—1873.

Een schets van Boeka, getiteld: Van Jabadioe (Java), met gemakkelijk te doorgronden strekking, besluit de z.g. hoofdartikelen.

Verder bevat deze afl. een overzicht der uitkomsten van het Welvaart-onderzoek op Java. VIII. Het recht en de politie (vervolg), zoomede de gewone maandelijksche rubrieken: Varia. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. — Maandelijksche bibliographie van Oost- en West-Indië, door W. C. Muller. — Maandelijksche revue van brochures en van tijdschrift- en dagbladartikelen, door J. E. de M.

Tijdschrift voor Nijverheid en Landbouw in Ned.-Indië.

Inhoud van de Januari-afl.: Redactioneel. — Toestanden in de Philippijnen. — De Internationale Rubbertentoonstelling te New-York. — Een Indische [illegible]olie. — Nogmaals het coca-vraagstuk. — Selectie en zaadtuinen voor rijst en andere éénjarige inlandsche cultuurgewassen. — Het rijstuitvoerverbod, door A. Tigler Wybrandi. — Java-rijst, door Idem. — IJzererts in de Molukken, door A. C. de Jongh. — Titaanijzerzand, door Idem. — Titaan-[illegible]al, door Noach. — Verslag over een reis naar Ceylon en Britsch-Indië, ter bestudeering van de theecultuur door Dr. Ch. Bernard. — De sesamcultuur in de Zuidelijke staten van Noord-Amerika. — De Mahagua als vezel-leverend gewas. — Enz.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 8: De Java-suikerindustrie en verwante onderwerpen in de beide Kamers der Staten-Generaal bij de Indische Begrootingsdebatten 1912, door Mr. J. W. Ramaer. — Een pleidooi voor den beetwortelbouw in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en een indirecte bestrijding, door H. C. Prinsen Geerligs. — Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan, door P. Hondius Jr. — Dr. K. W. van Gorkom's Oost-Indische cultuur, besproken door H. J. W. van Lawick. — De overname van de lijn Batavia—Buitenzorg door de Regeering. — Proefstation Midden-Java. — Rede van den heer J. T. Cremer in de Eerste Kamer. — Robusta-selectie (vervolg). — Tabakstatistiek der Vereenigde Staten van Noord-Amerika. — In- en uitvoer van Java en Madoera. — Kultuurberichten (De bacove-crisis in Suriname. — Balata-winning in Suriname. — De waarde van den grond in den tropischen landbouw. Enz.) — Kleine mededeelingen. (Emigratie van Javanen. Enz.) — Verkeerswezen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat No. 41 van het Weekblad de volgende bijdragen: De Sultan van Djokja te Solo (met afb.), door M. v. G. — K. F. van den Berg. Benoemd directeur van de Javasche Bank (met portret). — Volksonderwijs op de Gouvernements Kina-onderneming (vervolg), door Mr. J. F. Dijkstra (met afb.). — Spoorwegongeluk bij Madioen (met afb.). — Militaire causerieën, door Centurio (vervolg).

Korte berichten.

In No. 6 der „Korte berichten voor landbouw, nijverheid en handel”, die te Buitenzorg worden uitgegeven, komt het vervolg voor der mededeelingen over de gambir-cultuur in de Buitenbezittingen. Djambi neemt slechts eenige regelen in beslag, maar aan Riouw en Onderhoorigheden, waar de gambirteelt van ouds als volkscultuur wordt beoefend, zijn uitvoerige besprekingen gewijd.

Banaan, pisang, bacove.

In no. 38 van den vorigen jaargang van het Koloniaal Weekblad schreef ik onder bovenstaand opschrift een artikeltje, met de bedoeling eenig licht te verschaffen in den in Nederlandsch- en ook Fransch-Guyana gebruikelijken naam van „bachove” voor een bepaalde bananen-soort.

Aan het slot sprak ik de hoop uit dat mijne poging aanleiding zou mogen geven tot een nader onderzoek door meerbevoegden.

Spoediger dan ik verwacht had is die wensch nu in vervulling gegaan. In het dezer dagen verschenen werk der Linschoten-Vereeniging: „Beschryvinge ende historische verhael van het Gout Koninckrijck van Gunea anders de Gout-Custe de Mina genaemt liggende in het deel van Africa, door P. de Marees, uitgegeven door S. P. l'Honoré Naber” ('s-Gravenhage, Martinus Nijhoff), van welk werk de oorspronkelijke uitgave van 1602 door mij werd gebruikt, wordt in een tweetal noten op pag. 169 en 171 op de kwestie nader ingegaan door den heer Naber zoowel als door den heer G. P. Rouffaer [1]) — mede naar aanleiding van mijn stukje in het Koloniaal Weekblad.

In deze noten wordt op grond van twee Braziliaansche bronnen uit het laatst der 16e eeuw aangetoond dat het woord „pacova” [2]) (pacoba, bacove, enz.) komt uit het Tupi, dus uit de taal van den grooten Toepi-stam, oorspronkelijk thuis in Braziliaansch en Fransch-Guyana, die reeds vóór 1500 zich sterk naar het zuiden had uitgebreid.

Van deze gelegenheid maak ik nog gebruik een vergissing goed te maken.

In meergenoemd artikeltje schreef ik dat Dr. Prick van Wely (Viertalig aanvullend hulpwoordenboek) bij zijn verklaring van het woord „bacove” wel Prof. Veth's woorden gebruikte doch die bron niet noemde. Hierbij deed ik Dr. v. W. onrecht aan, daar in het ethymologisch gedeelte van het hulpwoordenboek bij „adat” nadrukkelijk Veth's: Uit Oost en West wordt genoemd, terwijl Dr. v. W. daarbij in een noot aanteekent „Dit zal verder geciteerd worden V. O. W.”.

Op verzoek van Dr. Prick van Wely te Meester Cornelis redresseer ik zeer gaarne deze vergissing.

W. C. MULLER.

[1]) die blijkens de inleiding van den heer Naber, dezen bij de uitgave van de Marees de behulpzame hand bood.
[2]) en niet p a c o n a zooals ik in navolging van de Marees schreef.

INGEZONDEN.

„Aan de Redactie-Commissie van Het Koloniaal Weekblad”.

Geachte Redactie!

Ik meen mijne krachten (als behoorende tot de patricische Conservatieve Partij) te moeten wijden aan Holland en onze Oost-Indische Koloniën.

Het Imperialisme leve hoog!

Bedden- en Meubelfabriek
GEBRS TEN HOUTEN
LANGE HOUTSTR. 4
DEN HAAG
TELEPHOONNUMMER 714

Beide kantoren van den Woninggids „HET WOONHUIS” verschaffen inlichtingen terzake te HUUR en te KOOP zijnde perceelen kosteloos.
BUREAUX:
14 Lange Houtstraat TELEFOON 3193
66 Groot Hertoginnelaan
hoek Wald. Pyrm.kade TEL. 2467
's-GRAVENHAGE
Gids met platte-grond van den Haag en Scheveningen gratis op aanvraag.

LISSONE & ZOON.
Het voornaamste en oudste reisbureau van Nederland.
KANTOREN:
Singel 155, Amsterdam en Prinsestr. 18, 's-Gravenhage.
Doel van het bureau: het reizen te vergemakkelijken, weshalve het bureau sedert 1876 gezelschapsreizen onderneemt naar de schoonste landstreken en steden van Europa; reisbiljetten en hotel-coupons verstrekt, en voorts de behulpzame hand biedt bij het vervoer van bagage enz. Ons telefoonno. in den Haag is 6603, in Amsterdam 2123.

RIJWIELEN.
DE GLORIE VAN HOLLAND.
:-: PRIJSCOURANT GRATIS EN FRANCO :-:
DESGEWENSCHT GEMAKKELIJKE CONDITIES
COLUMBUSSTRAAT 76. - Tel. HAAG 2643. - Kantoor 8–6 uur.
H. W. DOHNA, Civ. Ingenieur, Fabrikant.

MAISON ANGER
TAILOR-MADES IN :: ZIJDE, LINNEN EN CHEVIOT
MODELHOEDEN BLOUSES
HOOISTRAAT 7 DEN HAAG

Hillmer & Co.
Noordeinde 58. Telef. 1667.
PIQUÉ HEMDEN
f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.
ENGELSCHE HEMDEN
steeds de nieuwste Dessins
van af f 2.50.
Rijke keuze DASSEN.
Gemaakte en Zelfbinders.

VACANT

VOOR INDIË.
DE AANGENAAMSTE, MOOISTE EN NUTTIGSTE BEZIGHEID IS ZEKER HET FLUWEELPLETTEN EN SCHILDEREN. ONDERRICHT BIJ
Firma TENZER :- NOORDEINDE 139A - DEN HAAG -:
MAGAZIJN EN FABRIEK VAN SCHILDERSARTIKELEN, VOORWERPEN OM TE BRANDEN, SNIJDEN, ENZ.
RIJK GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 Cent FRANCO INDIË.

Een woordje aan Minister Colijn:

Direct na het vlotraken van de eerste Engelsche Dreadnought had ook Holland, zonder eenigen twijfel en zonder verwijl, er een op stapel moeten zetten en een complete daarbij behoorende vloot van schepen van andere type buitendien.

Deze vloot moet uitsluitend voor de verdediging van Oost-Indië dienen en uit de Indische middelen worden betaald en onderhouden, zooveel mogelijk met Indisch personeel bemand.

Te Sabang of elders aan de kust van Sumatra, als ons Gibraltar, moest die Dreadnought gestationneerd blijven. De „omringende vloot" zou gedurende vredestijd verdeeld kunnen worden over den geheelen Indischen archipel, ter beschikking voor Gouvernements belangen als: Douane, Binnenlandsch Bestuur, enz.

In het algemeen dient de Duitsche wijze van werken te worden gevolgd: Royaal in het onvermijdelijke en uiterst zuinig en voorzichtig in het gebruik.

Wat is verder de beste verdediging onzer schoone bezittingen?

Algemeen onderwijs en goede verstandige opvoeding der Indische onderdanen.

Java zij vooreerst de hoofdzetel van alle intelligentie!

Men richte langzamerhand vier complete Akademies op: te Bandoeng, Lawang, Soerakarta en Djocjakarta!

Laten de hoogst ontwikkelden en weldenkende Hollanders toonen, dat zij best weten wat in het belang is van hun land en wat er noodzakelijk voor de koloniën gedaan moet worden.

Niemand heeft ons de les te lezen.

D. SOESMAN.

Soerakarta, 15 Januari 1913.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra-Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en Trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Ind. Gids, Teysmannia, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Nederl. Zendeling-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscrt.

En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m. 5 Febr. '13.
De Locomotief t/m. 4 idem.
Het Soer. Handelsblad t/m. idem.
De Sumatrapost t/m. 7 idem.
De Sumatrabode t/m. 5 idem.
Tjahaja Sumatra t/m. idem.
De Ind. Mercuur no. 8.
Weekblad voor Indië no. 43.
De Bandelier no. 46.
Handelsberichten v/h. Min. v. Landbouw.
Voordrachten over koloniale onderwerpen, gehouden ter gelegenheid van de koloniale Landbouwtentoonstelling te Deventer.
De Indische Gids Febr. afl.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

De leden, woonachtig in de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Velzen en Schoten, zijn volgens besluit van het Dagelijksch Bestuur ingedeeld bij de afdeeling Haarlem.

De leden van „Oost en West" te Delft hebben vrijen toegang tot de bijeenkomst van de Delftsche Studentenvereeniging *„Onze Koloniën"*, te houden op *Dinsdag 11 Maart*, ten 8 ure, in de zaal 207 (Nieuwe Laan), waar Dr. H. H. ZEYLSTRA, Conservator aan het Koloniaal Museum te Haarlem, zal spreken over **„Inlandsche Nijverheid"**, (voornamelijk het batikken).

De wrnd. Secretaris:
J. G. W. VAN DRIEL KROL.

Van de Afdeeling Amsterdam:

VOORDRACHT van den Heer H. J. D. APITULEY, Voorzitter der „Indische Vereeniging", arts, werkzaam in het *Binnen-Gasthuis*, bij Professor RUITINGA, op **Vrijdag 14 Maart 1913**, 's avonds **8 uur**, in een der zalen van het *American-Hôtel* (ingang Marnixstraat).

Onderwerp: **„De Vrouw in het Inlandsche leven"**.

Namens het Bestuur:
C. DE VRIES, Secr.

Van de Afdeeling Arnhem:

VERSLAG over het jaar 1912, uitgebracht in de algemeene vergadering van 24 Febr. 1913.

In de ledenvergadering van 18 Maart '12 werd de heer Baumann, die volgens rooster als bestuurslid aftrad, als zoodanig herkozen.

De afdeeling verleende hare tusschenkomst voor eene geldinzameling op 31 Augustus, ten behoeve van de noodlijdenden op Aruba en Bonaire, waarbij de Arnhemsche padvinders hun welwillende medewerking verleenden door zich te belasten met het aanmaken en den verkoop van heideboeketjes. Een bedrag van *f* 520 werd voor het goede doel bijeengebracht.

Een lezing werd dit jaar niet gehouden, wegens gebrek aan middelen; de kosten van de aankondiging en voorbereiding der inzameling hadden de kas vrijwel uitgeput.

Het aantal leden der afdeeling bedroeg einde des jaars 55.

De Secretaris,
(w.g.) TH. LIEFRINCK.

GELDELIJKE VERANTWOORDING OVER 1912.

Inkomsten.

1 Jan.	Saldo	*f* 16.05
1 Febr.	contributie Gombault	„ 96.—
1 „	„ W. E. de Waal	„ 2.—
1 „	„ Th. Liefrinck	„ 2.50
22 „	„ C. D. Post	„ 1.50
22 „	„ C. A. Henny	„ 1.50
22 „	„ Sternberg	„ 2.—
23 Maart	„ Chateleux (1910, 11, 12 en 13)	„ 10.—
3 Juni	„ J. A. P. Zelle	„ 2.50
31 Aug.	rente Spaarbank 1911	„ 0.80
9 Sept.	afd. Padverkenners (Aruba)	„ 510.09
9 „	„ L. A. H. Lamie	„ 10.—
		f 654.94

Uitgaven.

1 Febr.	Onkosten Gombault	*f* 2.85
1 „	reisk. H. Baumann (1911)	„ 7.30
19 Maart	toel. W. de Vries	„ 5.—
20 „	bijdrage hoofdbestuur	„ 39.75
13 April	adv. N. A. courant	„ 2.35
13 Mei	„ Arnh. „	„ 2.05
29 Juli	reisk. L. A. H. Lamie	„ 8.50
4 Sept.	onk. collecte Aruba	„ 24.45
4 „	adv. N. A. courant	„ 5.20
4 „	„ Arnh. „	„ 2.65
9 „	afdr. hoofdbestuur (Aruba)	„ 510.09
15 „	„ „ „	„ 10.—
31 Dec.	Saldo	„ 34.75
		f 654.94

De voorzitter. *(w.g.)* L. A. H. LAMIE.

De penningmeester. *(w.g.)* TH. LIEFRINCK.

Voor eensl. afschrift,
(w.g.) TH. LIEFRINCK.

Gezien en accoord bevonden de commissie bedoeld bij art. 10 der statuten.

(w.g.) P. E. GOMBAULT—KRAAKE.

Van de Afdeeling Leiden:

VERSLAG van het in de afdeeling verrichtte gedurende 1 Januari 1912 tot 1 Januari 1913.

Konden wij in het vorige verslag vermelden, dat onze afdeeling zich in een bloeienden toestand verheugde, aangenaam is het ons te kunnen mededeelen dat zij ook gedurende het afgeloopen jaar blijken van werkzaamheid heeft gegeven.

In de eerste plaats valt te wijzen op de pogingen, welke in het werk gesteld zijn om ditmaal in stede van een tentoonstelling een lezing te laten houden, waartoe het oog was gevallen op een onderwerp, dat de heer Van Erp, Majoor der Genie van het O. I. L., reeds elders met zooveel succes had behandeld, nl. de Boroboedoer-restauratie. Eene uitnoodiging om 14 Dec. j.l. voor onze afdeeling dezelfde lezing te houden, moest de heer Van Erp echter om gezondheidsredenen, welke een verblijf buitenslands noodig maakten, afslaan, doch — zoo voegde hij daaraan toe — mocht zijn toestand het gedoogen, dan stelde hij zich einde Maart of begin April van dit jaar beschikbaar. Te dien tijde zal derhalve onze afdeeling wellicht in de gelegenheid zijn dien spreker voor haar te zien optreden.

Voorts werd uit onze kas een som van *f* 25.— geschonken ten bate van de noodlijdenden in de kolonie Curaçao.

Ook werd het vorige jaar de hulp van uwen secretaris ingeroepen om voor een jeugdigden Javaan, die, uit Indië gekomen, de lagere school alhier moest bezoeken, een geschikt pension te vin-

DE RIJSWIJKSCHE BANK.
ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.
Commissarissen: Dr. T. BREESNEE (pres.) H. E. VAN LEYDEN. I. BÄCK.
Directie: G. J. KUNST. E. V. VAN LEYDEN.
Effecten - Coupons - Wissels
Safe-inrichting.

NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.
CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

Firma J. R. JEDELOO
FABRIEK EN MAGAZIJNEN VAN DIAMANTEN,
:- GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN. -:
9 SPUISTRAAT 9
Telef. 1603. DEN HAAG. Telef. 1603.

PATISSERIE
D. W. VAN GEEST
Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 1851
SPECIAAL ADRES
INDISCHE SPEKKOEK

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 -:- DEN HAAG.
KANTOORBOEKHANDEL
Agentuur van J. C. König & Ebhardt, Hannover.
Magazijn van TEEKENBENOEFTEN.
VULPENHOUDERS.

FABRIEKSDEPOT VAN TWENTSCHE LINNENGOEDEREN
„DE WITTE BAZAR"
Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG
TELEFOON 5141
GOEDKOOPST ADRES VOOR
UITZETTEN EN
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOOR DAMES EN HEEREN.
Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.
GEVESTIGD SEDERT 1885.

L. LANGE
LEVERANCIER VAN Z. K. H. PRINS HENDRIK DER NEDERL. HERTOG VAN MECKLENBURG.
LANGE VOORHOUT no. 86, Tel. no. 829, 's-GRAVENHAGE.
Havana-, Hollandsche- en Duitsche
SIGAREN SIGARETTEN.

MAGAZIJN VAN:
Heeren Hoeden
EDUARD PELGER
PRINSESTRAAT 35, : : 's-GRAVENHAGE
TELEPHOON 3902.

Een daartoe in het werk gestelde poging mocht den besten uitslag bekroond worden.

Voorts wendden — en zulks nadat bovenbedoeld ...sion was gevonden — enkele personen, onder ... één van elders, die bereid was daartoe te dezer ...de te komen wonen zich tot ondergeteekende om het geval, dat voor kinderen, wier ouders in ...ië woonden, hier een tehuis werd gezocht, daarvoor in aanmerking te mogen komen, van welke ...biedingen notitie werd gehouden.

Het aantal leden is iets geringer dan het vorige jaar; bedroeg dat namelijk op 1 Jan. '12 51 leden, het getal was op 1 Jan. '13 49. Deze vermindering ...t hieraan worden toegeschreven, dat het cijfer ...r toetredenden geringer was dan dat van degenen ... om welke reden dan ook bedankten. Echter ...et hierbij vermeld worden, dat door verspreiding ...r vanwege onze Vereeniging uitgegeven boekjes, handelend: „de Rechterlijke ambtenaar in N.-I.", ... „Onze West", het uwen secretaris gelukken, ...ige nieuwe leden voor de Studentenafdeeling te ...nen, zoodat, al is onze afdeeling daarmede niet ...ect gebaat dat wel het geval is ten aanzien van ... afdeeling en dus ook indirect ten opzichte van ... Vereeniging in haar geheel.

De financieele toestand is niet ongunstig; een vrij ...angrijk bedrag kon op de nieuwe rekening worden overgebracht.

Leiden, 28 Febr. 1913.

De Secretaris,
(*w.g.*) Ed. Rijke.

...DELIJKE VERANTWOORDING OVER HET JAAR 1912.

Inkomsten.

...o vorig jaar	ƒ 139.44
...de contributie 1912	„ 100.—
...e 1912	„ 5.05
	ƒ 244.49

Uitgaven.

...ingmeester den Haag over geïnde con...tiën van 51 leden à ƒ 0.75	ƒ 38.25
...n contributie en porto's	„ 4.77
... Rijke, Secret. conferentie met den heer Harting	„ 2.40
...gadering 24 Februari	„ 3.—
...rl. bijdrage aan oud-militairen Putten	„ 2.—
...rage Noodlijdenden Curaçao	„ 25.—
...ributie Oranjekruis	„ 5.—
... Rijke, secr. voor gedane uitgaven	„ 12.50
...o kas voor volgend jaar	„ 151.57
	ƒ 244.49

...en, 1 Januari 1913.

De penningmeester.
(*w.g.*) P. E. Schotel.

Van het Informatie-Bureau:

(*Heulstraat 17, Den Haag*).

Voor de vervulling van de betrekking van **leeraar in ...Javaansche en Madoereesche talen** aan de Middelbare Koloniale Landbouwschool te Deventer wordt één persoon gevraagd, met ingang van de ...nd September a. s.

Het aantal te geven lessen zal minstens zijn drie ...klessen voor elke taal in het derde studiejaar. Voor één weekles wordt per jaar ƒ125 vergoed.

Reflectanten gelieven zich schriftelijk te wenden tot den Directeur van de Mid. Kol. Landbouwschool te Deventer.

Voor het middelbaar onderwijs in Nederl.-Indië worden gevraagd twee **leeraren in het teekenen**, waarvan ...en in het bezit moet zijn van de akten M^1 en ... of Ma en Md of Me, terwijl de andere de akten ...en Mf, of Ma en Mf of Mg moet bezitten.

Aan de uitzending is verbonden:

... een gratificatie voor uitrusting ad ƒ 1000;

... overtocht naar Batavia als gouvern. passagier ... 1e klasse, c. q. ook voor het wettig gezin.

... een voorloopig traktement van ƒ 150 's mnds., ...ande met den dag van aankomst te Batavia tot ... dag waarop het activiteitstraktement, volgens ...deswege bestaande bepalingen in Indië, ingaat. Het traktement bedraagt ƒ 450 's mnds. met drie ...jaarlijksche traktementsverhoogingen, elke van ...0 's maands, zoodat zal worden bereikt een maximumtraktement van ƒ 750 's maands.

De uit te zenden leeraren zullen zich schriftelijk ...en verbinden tot teruggave aan 's lands kas ... de gelden, welke aan hen en te hunnen behoeve ...n zijn voldaan, zoo wegens gratificatie voor uitrusting als wegens overtocht naar N.-I., bijaldien ... binnen vijf jaren na hunne aankomst op Java, ... andere redenen dan wel bewezen ziels- of ...aamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan — ... beoordeeling van de Regeering — uit 's Gouv. ...t worden ontslagen of indien zij niet binnen ... hun aan te wijzen tijd naar Indië vertrekken, ... wel de reis daarheen moedwillig afbreken.

...zij, die zich in de genoemde betrekkingen aan ...lands dienst in N.-Indië wenschen te verbinden, ...en zich vóór 20 Maart a.s. bij een op zegel ...schreven request tot het Dept. van Kol. wenden ...r overlegging van: 1. hun akten van bevoegdheid; 2. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door den burgemeester hunner woonplaats; 3. een bewijs van voldoening aan de Militiewet, afgegeven door den burgemeester der gemeente, waarvan zij geloot hebben, en 4. hun geboorteakte.

De requesten moeten de mededeeling inhouden of de sollicitanten al dan niet zijn gehuwd en c. q. het aantal en den leeftijd hunner kinderen.

De uit te zenden leeraren worden vóór hun vertrek onderworpen aan een geneeskundig onderzoek, opdat blijke of zij physiek geschikt zijn voor den Indischen dienst.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwenpensioen enz., staan de leeraren gelijk met de overige burg. landsdienaren in N.-I.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den G.-G. van N.-I. zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

(Ned. Staatscrt. van 1 Maart 1913, no. 51.)

Officiëele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 31 Jan. 1913. No. 9.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 10 maanden verlof aan den ass.-resident J. W. J. Wellan; 9 maanden aan den onderwijzer J. Niehaus, en de onderwijzeres M. H. Marda; 1 jaar aan den opzichter J. L. Mannot, en den controleur A. W. A. van Boeckholtz.

Ontslagen: op verzoek eervol de notaris A. J. Wolvekamp en de opzichter K. J. D. Cornelis den Dekker.

Benoemd: tot derden commies Ph. J. Mutter; tot controleur van de belastingen te Bandoeng J. A. M. van Rhee; tot commies M. E. von Hertling; tot referendaris Mr. R. Hattink; tot ingenieur R. A. E. Snethlage; tot opzichter M. Nederkroon, W. M. Hielkema en H. de Bont; tot hoofdcommies H. A. H. Koks; tot commies W. L. Ch. Platt; tot 3e commies Th. Hornaus en A. D. Backhous; tot Adjunct-inspecteur J. E. van Goch; tot bouwkundige H. A. Lang, M. J. Lang, A. W. Wasch, J. D. Ruijs en W. F. H. Manuel; tot ingeneur 1e kl. P. Hövig; tot commies-redacteur J. H. B. C. Jager, J. F. P. Storm van 's-Gravenzande, H. L. van Amstel, A. J. C. Hoeflake, H. J. Ch. de Brunet de Rochebrune, J. E. Biljardt, H. H. E. A. Lange, B. R. Razoux Schultz, M. W. Ledeboer, F. J. G. van Emden; tot commies-boekhouder J. G. Mierop; tot onderwijzer 1e kl. te Soerakarta J. Coenraad; tot id. 3e kl. te Soerabaja W. N. M. Brinkman; te Buitenzorg M. Mendel; tot id. 2e kl. te Poeworedjo H. J. Hartgers; tot onderwijzeres te Semarang Mej. E. Walbeehm; tot onderwijzer 3e kl. te Medan D. Zijlstra; tot stationscommies W. P. J. van der Chijs; tot 1e klerk te Temanggoeng H. Ondang.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de majoor-titulair der infanterie J. M. Kerkhoff.

Bevorderd: tot kolonel der inf. R. A. Cornelissen.

Ingedeeld: te Batavia de 1e luit.-kwartiermeester L. Nadort; te Padang de 2e luit.-kwartiermeester H. A. J. Willemse; te Soerabaja de id. J. F. C. Winia.

Overgeplaatst: naar Batavia de 1e luit.-kwartiermeester J. J. van Dam.

Benoemd: tot hoofd-bureauchef B. Kamp; tot 1e commies A. F. H. Kooymans; tot 2e commies Th. A. du Mosch.

Uit de Javasche Courant van 4 Febr. 1913. No. 10.

Civiel Departement.

Verleend: 1 jaar verlof aan den hulpprediker G. J. H. le Grand en aan den controleur J. E. Edie; 9 maanden aan den commies L. W. Boum Bletterman; 9 maanden aan den onderwijzer J. B. Schrameijer; 10 maanden aan Mr. H. Maten.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerk W. A. M. Guldenaar; de opzichter H. J. Spaan.

Benoemd: tot assistent-resident van Soekaboemi J. S. C. van Kraayenoord; van Timor A. C. Veenhuijzen; tot civiel gezaghebber in de residentie Ternate A. R. Romswinckel; tot onderwijzeres te Madioen Mej. J. L. S. van Stipriaan Luïscius.

Overgeplaatst: naar Soerabaja de onderwijzeres Mej. A. H. de Bruijn Kops.

Ingetrokken: de overplaatsing van den controleur E van der Meulen.

Bonoemd: tot architect P. J. van Ham; tot hoofdcommies Ch. Swaving en P. J. Streithorst; tot inspecteur-afdeelingschef H. Pek; tot ambtenaar 1e kl. A. G. H. T. Stuur en J. A. F. Spon; tot id 2e kl. P. Doeksen en J. E. C. Snell; tot id 3e kl. W. J. Ph. J. Tuts, K. J. Kuipers en K. C. Heijnis.

Militair Departement.

Verleend: 2 jaar verlof aan den kapt. der inf. W. Taat; 1 jaar aan den 1e luit. der inf. H. M. C. van Dijck.

Ontslagen: eervol als militair commandant van Celebes en Menado de luit.-kolonel G. Buijs.

Benoemd: als zoodanig de luit.-kol. J. J. Engelen.

Bevorderd: tot dirigeerend officier van gezondheid 2e kl. Dr. J. J. C. A. Rombach.

Geplaatst: te Batavia de 2e luit. der artillerie C. F. Neijs; te Bandoeng de 2e luit. K. de Vries; te Batavia de 2e luit.-kwartiermeester H. Muuze.

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het **gereedmaken van recepten** zoowel als voor de levering van **Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen** en **Minerale Wateren.**

te 's-GRAVENHAGE:

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Bijllaardt, Groote Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goesstraat 29.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, 1e v. d. Boschstraat 45.
Ph. Luyckx, Westeinde 341.
Firma Mouton, Javastraat 29.
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers, Noordeinde 122*a*.
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybolts, Riouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan 72.
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:

J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heijer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK

B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:

J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

H. Blom, Binnenwatersloot.
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Groote Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Oversluys.
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

Marque Deposée „Au-Condor"
LA HAYE — PLEIN 8
PAYS BAS
FRED. MOMMAERTS-DEGGELLER
Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
EXPORTATION — IMPORTATION
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

Eerstdaags verschijnt de VIERDE DRUK van:

DE AFRICHTING VAN DEN POLITIEHOND, DEN AMBULANCE- EN OORLOGSHOND

EENE BEKNOPTE HANDLEIDING
door
M. KESSLER.

Bekroond met den *Eersten Prijs* op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „Cynophilia", gehouden van 22 tot 24 April 1910 te Amsterdam.

1e Druk December 1908
2e Druk Februari 1909
3e Druk April 1910

Prijs geb. ƒ 1.25. — Prijs geb. ƒ 1.25.

UITGAVE DER
N. V. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO"
DEN HAAG.
TELEF. INTERC. Nos. 4424 en 4404.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187**, zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te oekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.
Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, **Reinkenstraat 56.**

Eene dame voor het geven van lessen in de Eng. taal.

Twee dames voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; waarvan éene met hoofdacte middelb. Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Jonge Dame (diploma Zang en Muziek) voor hulp in huishouden en les geven aan kinderen.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Mal. taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-acte heeft.

Twee dames v. vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Vier jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië, waaronder twee die reeds in Indië waren.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Jongedame, diploma boekhouden en Engelsche handelscorrespondentie en bekend met machineschrijven en stenografie.

Dame, m. l., prot., West-Indische, voor gezelschap bij oude dame of voor waarnemen huishouding.

Acht dames en eén heer voor pian lessen.

Jonge wed., verpleegster, om met familie, voor toezicht kinderen of verpleging ziekelijke dame, de reis mee naar Indië te maken.

Dame, 24 j., Prot., voor waarneming huishouding bij oude dame of heer.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame v/h. geven v. lessen aan spraakgebrekkigen.

Eene dame voor 't geven van lessen in de Fransche taal

Een heer voor muzieklessen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekw. linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Gep. O.-I. ambt. voor „schrijven van schetsen in Holl. en Ind. bladen (tijdschriften) over Ned. b.v. Friesche en Ind. onderwerpen van verschillenden aard".

Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.

Beschaafd jong meisje voor hulp aan kinderen om de reis naar Indië mee te maken, liefst in 't najaar.

☛ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch } gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	Javaansch. Maleisch. Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17, Den Haag,** zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.**

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,**
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,**
door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17,** de Firma MARTINUS NIJHOF, **Lange Voorhout 9, Den Haag,** en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. **Onze West:**

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

„TRANSVALIA"
PRINS HENDRIKSTRAAT 74, DEN HAAG.
ONDERGOEDEREN
OOK IN ECHT JAEGER.

„WISBRUN & LIFFMANN."
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.
Dames Modeartikelen.
Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.
Balartikelen.

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOONHUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE
HOEK's GASHAARDEN
HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAAT 64, DEN HAAG
VRAAGT CATALOGUS. :-: VRAAGT CATALOGUS.

VACANT

GEBR. DE RIDDER
LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALFS-, LAMS- EN VARKENSVLEESCH.
Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN
Geregelde bezorging door alle wijken van 's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.
VALERIUSSTRAAT - hoek Duncklerstraat - DEN HAAG
INTERC. TELEFOON 2648.

Frans van Wijk en Zonen,
24 Vlamingstraat,
:- DEN HAAG. -:
Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-Inrichtingen.

Telefoon H 7057.
C. P. A. NICOLAÏ
Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN
RUIME KEUZE. NIEUWSTE MODELLEN.
DUNKLERSTRAAT 33 HOEK VALERIUSSTRAAT.

MAGAZIJN INSULINDE
62 SPUISTRAAT. - Telefoon 3687. - DEN HAAG.
Beslist goedkoopst en soliedst adres voor Dames-, Heeren- en Kinder-Ondergoederen. — Onze prijzen zijn ver beneden elke concurrentie. -:- -:- -:-
SPECIAAL INGERICHT voor Indische Families.

Brengt een bezoek aan
„BOEATAN",
Magazijn van
Indische Kunstnijverheid,
Heulstraat, Den Haag.
Vrij entrée.
THEE VAN 3—6.

Leverancier van H.M. de Koningin

MAISON DE BONNETERIE.

Tijdelijk HULPGEBOUW tegenover het Stadhuis DEN HAAG.

Grootst gesorteerde Magazijnen in elegante Dames- en Kinderconfectie.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters

„OLYMPIA-THEATER"

ELITE BIOSCOPE

PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.

ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f 1.—, f 0.75, f 0.50 en f 0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

VAN SEVENTER & PALUDANUS

Vlamingstraat 21,

DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.

SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

VRAAGT Krul's HOPJES. | VRAAGT Krul's CHOCOLADE. | VRAAGT Krul's BONBONS.

WAT

brengt ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?

DAT

men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking

KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.

HET AANGEWEZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT

LIJNKAMP's KLEEDINGMAGAZIJN

GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

INDIË

Families die eerlang naar Indië vertrekken, of zij, die repatrieeren, vinden in onze Firma steeds een vertrouwd en goedkoop adres. **Wij verschepen wekelijks groote zendingen** en zijn daardoor in staat, **minstens 40 pCt beneden** de prijzen in Indië te leveren.

Enkele artikelen uit onze groote collectie.

Fijne Ind. Flanel f 7.95 (30 el)
Souple Shirting „ 11.95 (54 el)
Reformstof f 590, f 7.—, f 8.90 (30 el)
Badhanddoeken f 6.50, f 7.90 (doz.)
Badstof 70 cM. br. f 0.46 per (el)

Graslinnen (Spreiengoed)
162 cM. f 18.75 (42 el)
180 „ „ 22.80 (42 el)
200 „ „ 26.80 (42 el)
250 „ „ 46.— (48 el)
Witte Handdoeken f 2.75 (doz.)

Reclame-Dril voor Heeren-Costumes f 0.46 per yard.

Rolsloopen f 6.95. Lingeries. Beddelakens.

FIRMA H. BONEFAAS, *Hengelo (O.), Den Haag, Beeklaan 466.* Fabriek en Export.

GALERIES MODERNES

I. DE VRIES

DEN HAAG - Hoogstraat 4

TELEFOON 815.

SPECIALITEIT IN GEGARNEERDE EN ONGEGARNEERDE DAMESHOEDEN

ENORME SORTEERING BILLIJKE PRIJZEN

VACANT

GRANDS MAGASINS

A LA BELLE DENTELLIÈRE

156 NOORDEINDE - DEN HAAG

Echte Kanten en Kunstnaaldwerken

Bezichtiging geheel vrij ::

Geopend van Maandag tot Vrijdag

KANTEN VOOR KABAYA'S

WASCHECHTE LINTEN

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST"

LAAN v. MEERDERVOORT 187

Telephoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERSCHEIDENHEID VAN OOSTERSCHE GERECHTEN.

ZORGZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD. BILLIJK TARIEF.

TJOBALAH SATOE KALI, TEMTOE NANTI DATANG KEMBALI

Plat du Jour à f 1.50.

Diners vanaf f 1.75.

Uitzending van allerlei Schotels en Gebakken met verhooging van bezorgloon. ::

Wie een NAAIMACHINE noodig heeft en geene „SINGER" koopt, benadeelt zichzelf.

Aan nevenstaand uithangbord zijn de winkels te herkennen, waar INDERDAAD SINGER-Machines verkocht worden.

ORIGINEELE SINGER NAAIMACHINES

SINGER-MAATSCHAPPIJ,

AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 60-62.

Overal Depôts.

NEDERLANDSCHE ELECTRISCHE OXIGENOL of NATUUR WASCH-, BLEEK- en STRIJKINRICHTING.
INGERICHT VOLGENS DE EISCHEN DES TIJDS

J. NIEUKERKE, van Diemenstraat 87.

OXIGENOL is zuurstof, vervangt CHLOOR.

Volgens Dr. FURNEÉ's Scheikundige verklaring geheel onschadelijk. Tast de Vezel van het te wasschen Goed niet aan. Ook niet schadelijk voor Gekleurde of Witte Goederen.

Apreteeren van alle soorten GORDIJNEN. **Wasschen van DEKENS en SPREIEN.**

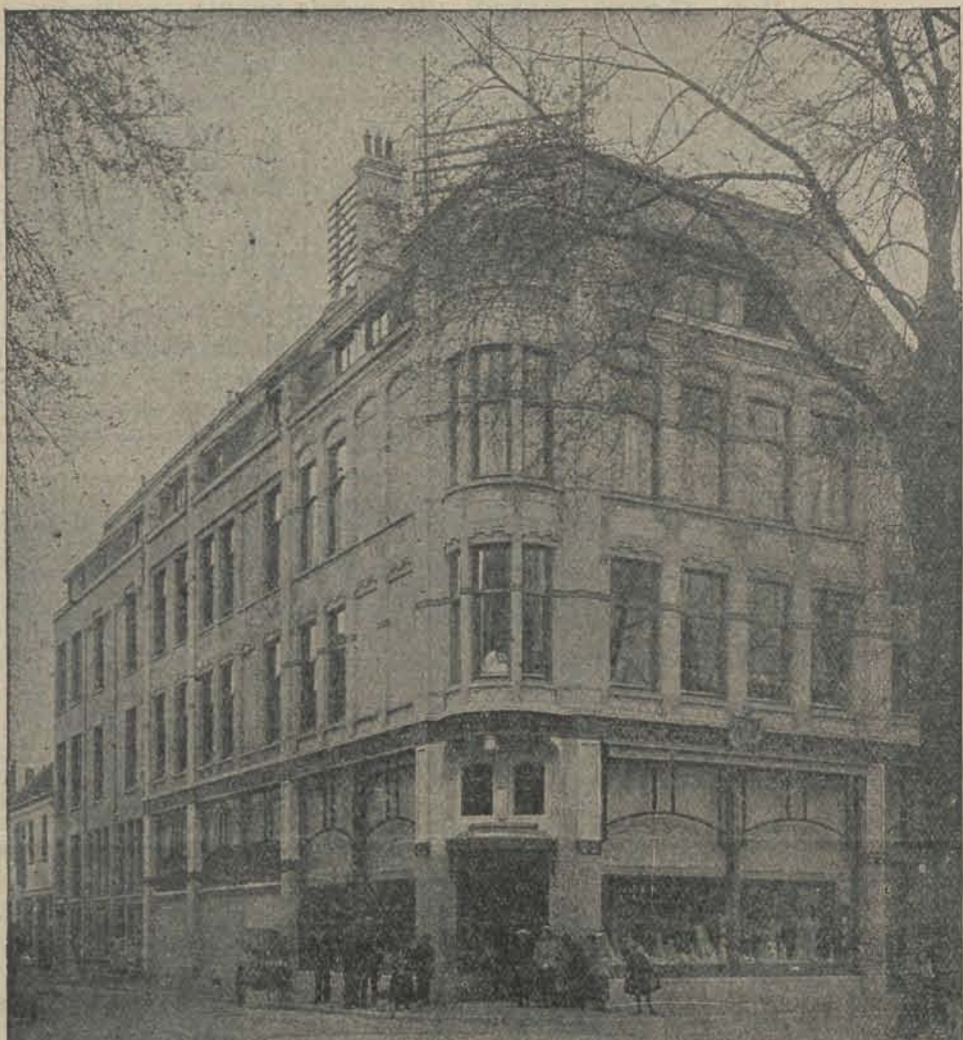
VACANT

Firma J. M. J. VAN WIELIK,
Noordeinde 9 en Hartogstraat 1,
LEVÉRANCIERS VAN
BINNEN- EN BUITENLANDSCHE DECORATIËN EN ORDELINTEN
's-GRAVENHAGE.

A. A. BOLT = CONFISEUR PATISSIER
HOFLEVERANCIER.
BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.
ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.
Ook verkrijgbaar in „BOEATAN", Heulstraat 19.

GROBBE = COMESTIBLES.
Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes
Noordeinde 6 vis à vis Plaats **BERNARD DRABBE** DEN HAAG Telefoon 2162.
Specialiteit Indische Uitrustingen
Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens, Sloopen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten
BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS

Fournisseurs de S. M. la Reine. Fournisseurs de S. M. la Reine Mère.
Specialité de SOIERIES.
Lainages, Cotons, Dentelles.
ROBES MI-CONFECTIONNÉES, Dentelles de Bruxelles Véritables.
Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés
Compagnie Lyonnaise
9 Kneuterdijk
LA HAYE.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,
:- verschijnt in 4 verschillende édities. -:
Welk vakblad heeft de meeste annonces en wordt derhalve het best gelezen?
Vraag proefnr. (maar vergeet niet uw bedrijf, opdat de voor U bestemde editie worde gezonden) en oordeel zelf.
Amstel 18, Amsterdam.

Weekblad voor Indië
onder Hoofdredactie van
M. VAN GEUNS, te SOERABAJA
Prijs per 3 maanden f 2.50
Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatsch. „Het Gemeenschappelijk belang" Nieuwe Molstraat 20, DEN HAAG

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.
Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:
HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,
waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.
LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.
Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE"
onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar.
Bekroond propagandageschrift, franco per post f 0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f 0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f 0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f 0.94. —
KOOKBOEKEN franco per post f 0.17 en f 0.95.
Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.